

Izhaja vsak dan s jutraj razvom v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1[—], lanskolletne 2[—]; mesečna naročnina Din 20[—], za tujino 30[—]. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračama.
Oglasni po tarifi in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-53.
Podružnice v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 133

Ljubljana, sobota, dne 13. junija 1931

Leto II.

Velike slavnosti v Romuniji

V Romuniji so te dni slavili obletnico povratka kralja Karola v domovino na zelo svečan način. Na sliki vidimo kralja Karola in njegovega sina Mihaela pri veliki vojaški paradi.

Zenin princese Ileane v Bukarešti

Bukarešta, 12. junija. AA. Rador poroča, da je včeraj bivši avstrijski nadvojvoda Anton Habsburški prispel na letališče v Bukarešti.

Protest poljske vlade proti zborovanju »Stahlhelma«

Berlin, 12. junija. AA. Zunanje ministrstvo je prejelo poljsko noto, ki v njej varšavska vlada opozarja nemško vlado na sestanek Stahlhelma v Vratislavi. Nastop Stahlhelma je v nasprotju z ženevsko pogodbo, ki odreja, da je treba preprečiti vsako vzemirjenje to in onstran meja. Nemški politični krogi odklanjajo poljsko noto, češ da je Stahlhelm zasebno društvo, ki nanj vlada nima nobenega vpliva.

Berlin, 12. junija. AA. Poljska nota protestira proti rovanju Stahlhelma. Varšavska vlada se sklicuje med drugim na resolucijo, ki jo je Stahlhelm sklenil v Vratislavi.

Vladni krogi odgovarjajo na to, da je Stahlhelm privatno društvo in da zato vlada ne more preprečiti zasebnih sklepov takega društva.

Znižanje uradniških plač v Avstraliji

Sydney, 12. junija. AA. Newsouthwaleška vlada je sprejela Langove predloge na konferenci avstralskih ministrskih predsednikov in bo znižala plače državnih nastavljenecov do največ 500 funtov sterlingov.

Po včeraj objavljenih podatkih je imela država Newsouthwales v zadnjih 11 mesecih 8.897.000 primanjkljaja.

Volilne reforme v Franciji še ne bo

Pariz, 12. junija. AA. Na koncu sinočnje seje je zbornica s 320 proti 218 glasovom odbila predlog, naj takoj preide na razpravo o volilni reformi. S tem je predlog o volilni reformi propadel tudi za dobo prihodnjega zasedanja.

Gospodarske težave v angleških kolonijah

London, 12. junija. AA. Posvetovalni odbor za kolonijalni razvoj je objavil v obliki bele knjige drugo začasno poročilo, ki predlaga za razne razvojne načrte podporo 1.500.000 funtov sterlingov.

Vsa javna dela bodo veljala 3 in pol milijona funtov sterlingov. Dalje govori poročilo o težkoah sladkorne industrije v Britski Gujani, na Antilah in na Jamajci in pravi, da je odbor moral odkloniti direktno podporo sladkorni industriji.

Vendar je predlagal, naj se nasadi sladkornega trsa v Britski Gujani, na Antilah in na Jamajki nadomeste z drugimi rastlinami in sadjem.

Zemljarina v Angliji — trd oreh za vlado

London, 12. junija. AA. Do torka mora priti med liberalci in vlado do sporazuma. V nasprotnem primeru ostane vlada v zbornici v manjšini.

Poročajo, da je angleška vlada sklenila soglasno, da odstopi, ako bo sprejet liberalni izpreminjalni predlog k zakonskemu načrtu o zemljarini.

Nevarna politična kriza v Nemčiji

Ali naj se skliče parlament ali ne? Direktorij desničarjev? Stališče državnega kancelarja dr. Brüninga - Stališče socialnih demokratov - Komunistični nemiri

Berlin, 12. junija. d. Nemška ljudska stranka, ki je član vladne koalicije, je po viharini sinočnji seji proti polnoči sklenila, da bo kljub odklonilnemu stališču vlade zahtevala, naj se skliče državni zbor. Ta sklep je bil izglasovan le z majhno večino in sicer kljub temu, da je zunanji minister dr. Curtius večkrat posegel v razpravo. Tudi minister Luther se je udeležil posvetovanja in je govoril za stališče vlade, vendar pa brez uspeha. Izgleda, da je na odločitev nemške ljudske stranke zelo vplivala težka industrija, ki hoče vpostavitvi nek direktorij, ki bi bil sestavljen iz desničarsko usmerjenih osebnosti. Nemška ljudska stranka zahteva hkrati spremembo v vladi, in sicer hoče imeti novega zunanjega ministra. Dalje zahteva odstranitev državnega finančnega ministra Dietricha in notranjega ministra Wirtha. Kakor znano pripada dr. Curtius nemški ljudski stranki, Dietrich državni stranki, Wirth pa centru.

Državni kancelar dr. Brüning pa vztraja še naprej na svojem stališču, da se državni zbor ne skliče, in sicer glede na zunanje politični položaj in zlasti glede na stanje kreditnih pogajanj. Dr. Brüning odklanja tudi spremembo vlade, ki jo predlaga ljudska stranka.

Dr. Brüning odide še danes k državnemu predsedniku Hindenburgu na njegovo vzhodnoprusko posestvo Neudeck, da mu poroča o sestanku z angleškimi državniki in o notranje političnem položaju.

Berlin, 12. junija. d. V krogih državne vlade so tudi danes dopoldne in popoldne večkrat izjavili, da bi sklicanje državnega zbora kljub ugovoru vlade moralo imeti za posledico odstop Brüningove vlade in da

bi pri tem ne šlo za kako samo dozdevno ostavko. Odločila se bo stvar najbrž v ponedeljek ali torek.

Berlin, 12. junija. d. Danes dopoldne so se začela posvetovanja poslancev socialnodemokratske frakcije. Razpoloženje je bilo ob začetku posvetovanj zelo pesimistično. Računajo s tem, da bo po sklepu nemške ljudske stranke moral tudi socialnodemokratska frakcija zahtevati sklicanje državnega zbora. Socialnodemokratska stranka pa bo vseeno poskusila vse možnosti, da ne pride do krize.

Berlin, 12. junija. d. V Lauenburgu ob Labi je prišlo včeraj do novih viharinih komunističnih demonstracij in spopadov s policijo. Mnogo komunistov je bilo ranjenih, precej tudi aretiranih; toda tudi policija je imela ranjence. Po kasnejših vesteh je neki ranjeni komunist v bolnici na rana umrl.

Do komunističnih demonstracij je prišlo tudi v Kasselu. Tam je policija aretirala več kot 50 ljudi. Demonstracije so bile dalje v Wuppertalu in Lüneburgu. Tu so imeli ranjene komunisti in policija.

Do večjih manifestacij je prišlo tudi v Hamburgu; tam so pustili komunisti 7 ranjencev na cesti.

V Düsseldorfu je prišlo do spopadov med komunisti in stahlhelmovci. Dva stahlhelmovca sta bila pri tem hudo ranjena.

Veliki spopadi so bili tudi v Bremenu. Tam je bilo ranjenih mnogo komunistov in 12 policijskih stražnikov. Spopadov so se udeležili poleg komunistov tudi narodni socialisti.

Berlin, 12. junija. AA. Polnočna odločitev parlamentarne skupine nemške ljudske stranke, da bo zahtevala takojšnje

sklicanje parlamenta, je zelo poslabšala politični položaj.

Davi je kancelar Brüning odpotoval na Hindenburgovo posestvo Neudeck, da mu poroča o rezultatu razgovorov v Chequersu. Ni dvoma, da bo kancelar Brüning odstopil, ako bo odbor senjorjev parlamenta sprejel z večino predlog, naj se skliče parlament.

Poročajo, da je kancelar Brüning pred odhodom ponovno naglasil, da bo odstopil in odklonil sestavo novega kabineta. Ta vest je toliko bolj značilna, ker želi ljudska stranka le preosnovo ministrstva pod predsedstvom kancelarja Brüninga. V tem primeru naj bi se novi kabinet naslanjal bolj na desnico.

Po časopisnih vesteh je potekla snočna seja ljudske stranke precej dramatsko. Zunanji minister dr. Curtius in predsednik Državne banke Luther, ki pripadata ljudski stranki, sta zaman poskušala preprečiti sprejetje resolucije. Po daljši debati so jo sprejeli s 16 proti 10 glasovom.

Če bo ljudska stranka osvojila to resolucijo, je skoraj gotovo, da bo odbor senjorjev sprejel predlog za sklicanje parlamenta. Politični krogi menijo, da bo Brüning, ki se vrne v soboto popoldne iz Neudecka, s pomočjo avtoritete predsednika Hindenburga skušal pregovoriti ljudsko stranko, da revidira svoj sklep. Ni izključeno, da bo uspel.

Danes je socialistična parlamentarna skupina odobrila resolucijo, kjer obsoja zasile odredbe in odgaja odločitev socialistov do vlade do torka. Medtem se vrše pogajanja med vlado in socialisti. V torek bodo socialisti sklepali, ali naj zahtevajo takojšnje sklicanje parlamenta ali ne.

Težaven finančni položaj v Avstriji

Boj za znižanje uradniških plač — V državnem proračunu mora biti red — Posvetovanje večinskih strank

Dunaj, 12. junija. d. Čez noč je zopet nastal resen notranje političen položaj. V finančnem in proračunskem odboru je na splošni razpravi o zakonu glede znižanja plač in o noveli glede davka na uradniške plače povzel besedo finančni minister dr. Juch in z vsem poudarkom zahteval, da se ves varčevalni program reši čim hitreje. Vedeti moramo, je dejal, pri čem smo. Vlada mora izvedeti, ali sme računati, da se vzpostavi red v državnem proračunu v smislu njenega programa, ali ne. Iz tega bo morala potem izvajati nadaljnje posledice. Zato moram na vse stranke še enkrat nujno apelirati: Kratek rok in čimprejšnja odločitev! Tako ali tako! Gre v resnici za izredno resen položaj. S stališča vlade

ne moremo več odgovarjati za nadaljnje odlašanje v tej smeri.

Hkrati se je vršilo posvetovanje večinskih strank, na katerem je govoril zvezni kancelar dr. Ender in izjavil, da se morajo varčevalni zakonski predlogi drugi teden rešiti, če naj vlada še naprej nosi odgovornost za nadaljnje vodstvo poslov. Finančni minister dr. Juch je opozoril na to, da je od rešitve varčevalnega programa odvisna presoja stališča države in vlade v inozemstvu.

Kljub tem resnim govorom obeh ministrov upajo v parlamentarnih krogih, da bodo težave omenjenih predlogov, zlasti predlogov glede uradniških plač, v določenem roku končane.

Češka sodba o dunajskem procesu

Zasluzena blamaža dunajske policije — Tujce je treba soditi s pametjo

Praga, 12. junija. o. »Nova Dobac«, socialnodemokratski organ v Plznu, je objavil o dunajskem procesu proti trem Hrvatom komentar pod naslovom »Konec senzacije zaradi dunajskih atentatov«. Članek pravi med drugim:

»Skoro dva meseca so na Dunaju vodili preiskavo proti trem mladeničem iz Jugoslavije, ki so jih neki ljudje denuncirali, da so pripravljali atentat na voditelja hrvatskih emigrantov Perčeca. Dunajska državna policija jih je postavila pred sodišče, ker je hotela pokazati, da je sposobna, in popraviti svojo že dovolj kompromitirano reputacijo. Toda ni še rečeno, da zadostuje za obsodbo pred dunajskim sodiščem tožba dunajske policije. Vse tri je sodišče oprostilo, ker ni našlo dokazov, da jih je kdo v resnici poslal na Dunaj, da bi ubili voditelja hrvatskih emigrantov. Dolgotrajna preiskava in nič krajši proces pa sta pričeli, da je hotela policija temu procesu dati političen značaj. Toda takšnih metod je bila polna le preteklost. Policija niti ene kulturnih držav ne sme stopiti v službo onih, ki šikanirajo tujce, posebno pa ne sme nasesti denuncijantom, ki ima-

jo izključno politične nakane. Tako Dunaj kot druga mesta morajo s pametjo in obzirom soditi tujce. Vse pa, kar je od procesa preostalo, je nesmrtna blamaža, ki jo je doživela dunajska policija. To pa je bilo v ostalem tudi skrajno potrebno.«

Velike francoske vojaške vaje

Pariz, 12. junija. n. Na obali Tunisa so se pričeli te dni veliki vojaški manevri na kopnem, na morju in v zraku. Trajali bodo do 18. t. m. in se bodo zaključili z veliko kombinirano nočno borbo. Vaje imajo demonstrativen značaj, a obenem imajo vojaške naloge. Vojaške oblasti hočejo namreč dognati, kolika sila je potrebna za uspešno obrambo francoske obale v severni Afriki in slučaju nenadnega sovražničkovega napada.

Proslava nemškega admirala

Kiel, 12. junija. AA. Admiral Sauchon, ki je po izbruhu svetovne vojne s križarkama »Goeben« in »Breslau« prebil sovražni obroč pri Messini, je praznoval včeraj 50letnico vstopa v vojno priplul v turške vode in poveljeval turški mornarici.

Odlikovanje poljskih časnikarjev

Beograd, 12. junija. AA. Nj. Vel. kralj je z ukazom z dne 9. t. m. na predlog ministra zunanjih zadev blagovolil odlikovati:

z redom sv. Save II. stopnje Leona Hrzinovskega, načelnika oddelka za tisk poljskega zunanjega ministrstva; Romana Trzinskega, ravnatelja Pata.

Z redom sv. Sve III. stopnje: Viktorja Dri-merja, namestnika načelnika oddelka za tisk poljskega zunanjega ministrstva, Vitolda Gilsinskega, predsednika sindikata varšavskih novinarjev, Jeronima Giezinskega, podpredsednika sindikata varšavskih novinarjev; Kazimirja Erenberga, političnega uradnika »Kuriere Porani«; Vladislava Batilevskega, predsednika kluba skupščinskih poročevalcev; Marjana Gabrowskega, ravnatelja lista »Kurier Ilustrovani«; Stevana Krzivozemskega, ravnatelja »Sviata«; Ljudomila Löwensteina, glavnega ravnatelja lista »Sviate«; Josipa Kuzinskega, glavnega urednika lista »Messenger Polonski«; Bogdana Jarohovskega, predsednika sindikata velepoljskih novinarjev; Konrada Ohlovlča, ravnatelja »Kuriere Varšavskega«; Kazimirja Smogajevskega, publicista;

z redom sv. Save IV. stopnje Ksaverja Hlinko, at seja za tisk na poljsko-beograjskem poslanstvu; Vladislava Ludvika Stverta; Josipa Trienga, dobitnika »Pata« v Poznanju; Vaclava Kcsnjevskega, šefa tiskovnega oddelka v zunanjem ministertvu;

z redom sv. Save V. stopnje Stevana Mihelkega, političnega urednika lista »Sviate«.

Italija proti mednarodnemu uradu dela v Zenevi

Rm, 12. junija. n. Na sedanjem zasedanju mednarodnega delavnega urada v Zenevi je Italijo uradno zastopal korporacijski minister Bottai. Enako so pa tudi fašistovski sindikati delodajalcev in delavev poslali v Zenevo svoje zastopnike. Toda zastopniki organizacij ostalih delavskih sindikatov niso hoteli priznati fašistovskih zastopnikov. Minister Bottai je spričo tega protestiral in je izjavil, da fašistovska Italija ne more še nadalje sodelovati na tej konferenci. Opozoril je, da bo, ko se vrne v Rim, poročal italijanski vladi o teh incidentih, da se ukrene kaj in kako bo fašistovska Italija reagirala in kako bo uredila svoje bodoče odnose napram mednarodnemu delovnemu uradu. Minister Bottai je takoj zapustil Zenevo in se vrnil v Rim. Fašistovski tisk je zaradi tega ostro napadel mednarodni delovni urad in je naglasil, da bo Italija znala reagirati na to njegovo gesto. »Giornale d' Italia« je naglasil, da je postal mednarodni urad dela nekako takšen organ, kakor druga socialistična internacionala v Amsterdamu, nikakor pa ne predstavlja mednarodnega urada za delo pri DN.

Politika zamujenih prilik

Tako bi mogli imenovati avstrijsko politiko že od onega dne, ko se je pojavilo v Evropi narodnostno čustvo. Za to čustvo ni imela Avstrija nikdar nobenega smisla, fevdalna in absolutistična Avstrija prav tako ne ko uradniška in navidezno demokratična in zanj ne kaže pravega pojmovanja niti sedanja republikanska Avstrija. In ta Avstrija, ki je od nekdanja bila država narodnosti, v kateri je našlo vsako narodnostno gibanje posebno močen odmev. Vsi avstrijski narodi so se udajali temu narodnostnemu gibanju, le cesarska Avstrija ni nikdar razumela, pa tudi ni hotela razumeti tega gibanja, pa čeprav bi jo mogle izgubljene pokrajine in izgubljene bitke spraviiti k pameti.

Se prav posebej pa ni imela Avstrija nikdar smisla za narodnostno gibanje na slovanskem jugu. Bili so časi, ko so se Srbi z vsem zaupanjem obračali na Dunaj in pričakovali od Avstrije rešitev izpod turškega jarma. Dunaj pa je te simpatije odločno in s sistemom ubil ter na svoji napačni liniji vztrajal tako dolgo, dokler ni razbil vse avstro-ogrsko monarhije. Priznano odkritosrčno, da nas danes ta slepota Dunaja ne boli, ali vseeno je vredno zabeležiti, kako cesarski Dunaj ni znal uporabiti prilike, kadar bi mogel zastonj mnogo pridobiti in kako se je z vso silo hotel vedno prepoznati priboriti nekaj, kar je bilo davno izgubljeno.

Vse kaže, da slabe izkušnje avstrijskih politikov še niso izmodrile in da še niso plačali dovolj učnine. Kar nočejo spoznati novega položaja, ki je nastal po vojni, ki jo je Avstrija povzročila in izgubila. Še vedno jim je pogled obrnjen nazaj, v tiste lepe čase, ko so vsi narodi Avstrije morali plačevati visoke davke, da sta čim bolj napredovala cesarski Dunaj in pa nemško-avstrijska industrija. In te za vedno izgubljene čase bi zopet nekateri hoteli priključiti nazaj, dasiravno dogodki po vsem svetu, ne le v Evropi, pričajo, da ni več niti misliti na to, da bi osvobodeni narodi še enkrat hoteli delati tlako drugim.

Mesto da sanjajo o preteklih časih bi nekateri avstrijski politiki mnogo boljše storili, če bi pogledali dejanski položaj z objektivnimi očmi in ga videli tako, kakršen je. Potem pa bi morali konstatirati: Tudi v sedanjem obsegu je Avstrija država, ki se more vsestransko razvijati in dati svojim državljanom vse, kar potrebujejo. More jim dati celo več, ko sosedne države svojim državljanom, ker Avstriji ni treba skrbeti niti za vojsko niti za vse druge stvari, ki so važne za druge ogrožene države. Avstrija bi mogla biti druga Švica in njena nedotakljivost je že skoraj mednarodno garantirana. Mogla bi pa tudi v polni meri izkoristiti svojo nad vse ugodno lego, če bi seveda živela z vsemi svojimi sosedi v najboljših odnošajih.

Ali prav tega glavnega pogoja nočejo nekateri avstrijski politiki razumeti. So v tem pogledu mnogo kratkovidnejši od avstrijskega prebivalstva, ki polaga važnost na dobre sosedne odnose z vsemi državami in ki si je tudi ustvarila prijateljske odnose s prebivalstvom sosednih držav in zlasti Jugoslavije. Ali nekateri politični krogi se do te uvidnosti kar ne morejo dokopati in dopuščajo, da anorejo razni mednarodni politični pustolovci nemoteno zlorabljati avstrijsko gostoljubnost v svoje nečedne namene. Kar je političnih emigrantov iz balkanskih držav, vsi hočejo napraviti Dunaj za središče vsega gibanja proti obstoječemu redu na Balkanu. Š propagando in tudi s krvavimi atentati skušajo priti do svojih prevratnih ciljev in čeprav mora njih rovarjenje škodovati interesom Avstrije, vendar najdejo v gotovih avstrijskih krogih vedno dovolj politike.

Ali že navadna prevdarnost bi mogla reči tem ljudem, da so emigranti tisti, ki se doma ne morejo uveljaviti. Če bi bil res narod za te pustolovce, potem jim ne bi bilo treba bežati v tujino in delati za tuj račun.

Niso sicer ti politični emigranti vplivni, ali to vendar lahko dosežejo, da škodujejo dobrim odnošajem Avstrije do sosednjih držav. Tudi pri največji dobrohotnosti ne morejo biti prizadete države ravnodušne, če dan na dan slišijo, kako se v sosednji državi pripravljajo nemoteno zločinski atentati.

Naj se že neha politika zamujenih prilik v Avstriji in naj bi državniški nove mlade Avstrije spoznali, da imajo priliko, z dobrimi odnošaji s sosednimi državami dvigniti avstrijsko gospodarstvo in blagostanje. V zvezi z brezupnimi političnimi emigranti pa je možno samo novo poglavje o zavozezi politiki. Mislamo, da je bilo teh res že zadosti.

Jugoslovanski bojevniki v Franciji

Obisk v zdravilišču Vichy — Navdušen sprejem naših bojevnikov

Pariz, 12. junija. AA. Iz Vichyja poročajo: Bivši jugoslovanski bojevniki so si po kosilu ogledali naprave tukajšnjega zdravilišča, kjer polnijo steklenice z zdravilno vodo. Nato so si v gručinah ogledali javne parke. Zatem so se napolili v poslopje magistrata, kjer je bil oficijelni sprejem. Predsednik občine Vichy jim je želel dobrodoščilo. V svojem govoru je dejal, da je prebivalstvo srečno, ker vidi v svoji sredi junake bratskega jugoslovanskega naroda. Meščani bodo ohranili ta obisk v trajnem spominu. Po svečanem sprejemu

na občini so se bivši jugoslovanski bojevniki razvrstili v povorko, ki je krenila po glavnih ulicah mesta. V povorki so bili nadalje odposlanci »Poilus d'Orient«, FIDACa, raznih invalidskih udruženj francoskih bojevnikov, občinskih oblasti itd. Občinstvo kakor tudi gosti, ki jih je mnogo v Vichyju, so pozdravili jugoslovanske bojevnike z viharinimi aklamacijami. Po obhodu po mestu je bila zakuska. Med zakusko je svirala godba. Povsod, kjer so se pojavili jugoslovanski bojevniki, so bili živahno aklamirani.

Angleška vlada za sporazum in za pomirjenje

Omiljeno nezadovoljstvo zaradi avstrijsko-nemškega sporazuma
Anglija bo pomagala Avstriji

London, 12. junija. AA. Na sinočnji seji parlamentarnega odbora za Društvo narodov, kjer so zastopane vse politične stranke, je zunanji minister Henderson poročal o zadnjem zasedanju Sveta Društva narodov. Dejalo je, da se je nezadovoljstvo, ki je nastalo v Evropi zaradi nemško-avstrijskega sporazuma, zelo omililo, ko so sklenili predložiti to zadevo mednarodnemu razsodišču v Haagu. Proučiti bodo še moralni gospodarsko in politično stran tega problema.

Avstrijski zunanji minister je v Zenevi dejal, da je Avstrija storila ta korak najbolj zaradi hude gospodarske krize.

Henderson je nadaljeval, da upa, da bo evropski odbor priskočil Avstriji s primernimi predlogi na pomoč. Angleška vlada je pripravljena pomagati Avstriji. Na vprašanje Austena Chamberlaina in drugih je Henderson odgovoril, da bo angleška vlada strogo nevtralna v vprašanju nemško-avstrijskega carinskega sporazuma.

Vanče Mihajlov v Italiji

Ponesrečen poskus demantija sofijske »Zarje« — Vest »Jugoslovana« točna

Tik pred obletnico smrti velikega Stambolijskega je odpotoval v Italijo voditelj VMRO Vanče Mihajlov. V zvezi s tem žalostnim bolgarskim jubilejem je dobilo to potovanje voditelja junijskih zarotnikov še poseben pomen, ker je povdarilo, da bo VMRO vztrajala na svojih napačnih potih.

»Jugoslovan« je dne 3. t. m. zabeležil to potovanje voditelja makedonskih revolucionarjev in tudi navedel, da se je Mihajlov sestel v Rakovski ulici z Grigorijem Vasiljevim, bivšim poljedelskim ministrom v Ljapčevem kabinetu. Tudi beograjsko »Vremec« je objavilo vest o potovanju Mihajlova v Italijo. Vsled slabe telefonske zveze pa je pri prenosu vesti objavilo napačno ime ulice in mesto Rakovske ulice navedlo Ulice 19. avgusta. Ta majhna napaka pa daje sofijskemu listu »Zarja« pogum, da z »vso odločnostjo demantira« vest o potovanju Mihajlova v Italijo. »Zarja« se ponaša kakor da bi mogla s to majhno napako zatreti vso vest, v resnici pa je njeno jahanje na tej pomoti samo potrdilo, da se je sestanek vršil, kajti slabo

se godi tistemu, kdor more demantirati samo malenkosten detajl vesti, dočim mora pa pustiti vest samo nedemantirano. Da bi »Zarja« demantirala vest »Jugoslovana«, niti ne poskuša, sicer bi pa bil poskus nemogoč, ker se je v resnici vse tako zgodilo. Mesto da se »Zarja« lomi za praznimi razlogi, bi mnogo boljše storila, če bi čisto točno povedala, kje biva sedaj ta prosluli voditelj makedonske organizacije. Ker pa tega ni storila, je jasno, da je ves njen demantij samo ponesrečen poskus prikriti laž, kakršnih mora bolgarski tisk dosti zagrešiti pod pritiskom gotovih neodgovornih elementov in tudi vsled nič manj gotovih tujih vplivov.

Ni težko dognati in spoznati tuje vplive in tudi sama pot Mihajlova kaže, da je bolgarska politika še vedno na stari krivi poti in še vedno vdana starim zablodam. Ko bo prepoznano, bodo morda spoznali, da so škodovali samo Bolgarski, ko so se dali vpreči v voz tuje politike. Samo škoda, da jim prepozno kes ne bo več pomagal.

Zagrebski proces

Zagreb, 12. junija. k. Danes se je ob 8. uri nadaljevala razprava proti Hraniloviću in tovarišem. Spočetka je predsednik sporčil sklep sodišča, da se predlog braniteljev o pregledu v Vlaški in Petrovi ulici zavrne. Branitelji so nato predlagali, da se zaslusijo nekatere nove priče. Državni tožilec je nastopil proti predlogu, ki bo zaradi tega o njem sodišče še odločalo. Danes se je čitanje dokaznih spisov in aktov nadaljevalo. Prečitali so celo vrsto dokumentov in izjav detektiva Bukmajstora, dopis sreskega sodišča v Jacki o bivanju Hranilovića v Soćah leta 1929.

Predsednik je tedaj sporočil, da je državni tožilec predlagal, naj se prečita obsodba Gustava Perčeca pri državnem sodišču za zaščitno državo. Branitelji so se izrazili proti temu predlogu, čeprav je državni tožilec ponovno nastopil zanj, češ da so obtoženci delovali v zvezi z že obojenim Perčecem. Vendar pa bo o predlogu odločilo sodišče. Sledil je kratek odmor, po katerem so čitali izjavo odvetnika dr. Gavrančiča, ki je predsedoval novinarskemu častnemu sodišču, ko sta novinarja Čihlar in Peršić tožila Tonija Schlegla, češ da ju je žalil, in ko je pokojni Toni Schlegl tožil oba novinarja. Prečitali so tudi izjavo zapiskarja, ki je pri teh častnih procesih vodil zapisnik, in izjavo policijskega uradnika Paunovića, nadalje izveščik iz policijske evidence o obtožencu Gladu, ki je bil že kot deček kaznovan.

Sledil je ponoven odmor, po katerem se je čitanje spisov nadaljevalo. Ob 14. uri je predsednik sporočil, da je dokazno postopanje zaključeno, in je zaključil današnjo razpravo, ker niso ne branitelji ne državni tožilec zahtevali besede, se bo proces jutri nadaljeval. Govoril bo državni tožilec.

Prva židovska poroka na Španskem po 450 letih

Madrid, 12. junija. AA. V tukajšnji sinagogi se je po 450 letih vršila prva židovska poroka. Zenin in nevesta, Moses Cohan in Rachel Ventalura sta turška podanika. Poroki je prisostvovala 40 odličnih židov. V pregnanstvu živi 2.500.000 židov, večinoma v vzhodnem Maroku in Južni Afriki. Španske žide je izgnala leta 1492. kraljica Izabela. Zahtevala je, naj se izsele ali pa pristopijo h katoliški veri. Poročni obred je opravil rabin Coriat, dobroznani bančnik v Ceuti in voditelj gibanja za povratek židov v Španijo. Španska republika je zagotovila židom popolno svobodo.

Silna vročina v Indiji

Kalkuta, 12. junija. AA. Tu je nastala silna vročina. Včeraj je bilo 58 stopinj Celzija. Mnogo Evropejcev je preminulo, mnogo ljudi se morali prenesti v bolnice.

Sokolstvo

Jutrišnji sokolski nastopi

Ljubljana, 13. junija.

Širom Dravske banovine se bodo vršili jutri imponantni sokolski nastopi in izleti, za katere vlada med Sokolstvom veliko zanimanje. Glavna prireditelj v državi bo prvi predzletni dan velikega pokrajinskega zleta v Splitu. Danes in jutri se vršijo zletni dnevi srednješolske mladine, katere bo nastopilo iz primorske in ostalih banovin nad 3000.

V Ljubljani bosta dve večji sokolski prireditvi in sicer v Šiški in pri Sokolu II na Prulah. V Šiški bodo jutri dopoldne položili na slavnosten način temeljni kamen za Sokolski dom ob navzočnosti Sokolstva, vojaških in civilnih oblasti. Svečani akt polaganja temeljnega kamna bo točno ob 11. dopoldne, ob 17. pa javna telovadba.

Agilni Sokol II bo polagal račun svojega zimskega delovanja v sokolski telovadnici, jutri ob 17. na letnem telovadišču na Prulah. Po telovadbi bo veselica s plesom s sodelovanjem godbe 40. pešpolka.

Najpomembnejši sokolski in nacionalni praznik ob naši zapadni meji bo v Zürichu. Mladina sokolske župe Kranj bo imela jutri svoj praznik v Radovljici. Vrši se župni zlet naraščaja in dece, združen s tekmami in javno telovadbo. Priprani smo, da se bo zbrala jutri cela Gorenjska, ki sokolsko čuti v Radovljici.

V ostalih krajih Dravske banovine bodo večji nastopi in Ljutomeru, v Zalcu, kjer se vrši zlet sokolskih društev iz Savinske doline, v St. Jerneju bo razvite društvenega prapora, v St. Rupertu bo velik okrožni zlet s proslavo 10 letnice Obrtnega društva, dalje bodo nastopi Sokolov Moravčan, Sokola Maribor III v Krčevini itd. Vse sokolstvo opozarjamo na te pomembne sokolske svečanosti, da se jih v čim večjem številu udeležijo in s tem manifestira za sokolsko idejo in dobrobit kraja in države. Zdravo!

Sokolsko društvo Cerklje ob Krki

nastopi na javni telovadbi v nedeljo 14. t. m. ob 3. uri popoldne. Po javni telovadbi na telovadišču v senčnem vrtu br. S. Marinka bo velika vrtna veselica. Sodeluje godba iz Krškega. Vabljeni vsi prijatelji Sokolstva. — Zdravo!

Sokolski izlet v Zürich

V obsejni vasi Ziri na zapadnem delu naše domovine, kjer je leta 1908 bil otvorjen prvi Sokolski dom na slovanskem jugu, se vrši jutri veliko in nacionalno slavje. Ljubljanski Sokol-Matica priredi skupno z bratskimi društvi Sokol I. Tabor, Skofja Loka, Poljanska dolina, Gorenja vas, Rovte, Sovodenj, Logatec in Ruski Sokol iz Ljubljane svoj prvi propagadni izlet v Zire. S tem svojim izletom in nastopom hoče Ljubljanski Sokol pokazati našemu ljudstvu prave sadove sokolske vzgoje. Vsa društva prispejo v Zire z avtomobili. Ob 11. dopoldne bo pred Sokolskim domom sprejem, ob 13. povorka po vasi, ob 15. pa velik javni nastop Ljubljanskega Sokola in bratskih sokolskih društev. Pri javni telovadbi, kakršne Ziri še menda niso videli nastopijo najboljši telovadci Ljubljanskega Sokola. Zlasti pri orodni telovadbi nastopijo bratje, ki pojdejo drugi mesec na svetovno tekmo v Pariz bratje Šumi, Gregorka, Forte. Izleta in nastopa se udeležijo tudi svetovni prvak brat Tošo Primožič iz Maribora. Ze samo ta imena telovadcev jamčijo, da bo to vzoren nastop, ki bo gotovo pustil dobre sadove med žirovskimi Sokoli in ljudstvom. Pri celodnevni prireditvi sodeluje izvrstna godba Sokola I Tabor. Vse prebivalstvo iz okolice Zirov bratsko vabimo, da se tega izrednega nastopa udeležijo v čim večjem številu, da skupaj manifestiramo za večno lepo Tyrvevo idejo ob skrajni meji naše mile domovine. Ljubljanskemu Sokolu, ki na tako lep način propagira sokolsko misel med našim narodom, želimo k jutrišnjemu nastopu in izletu obilo uspehov. Zdravo. J. H.

Obisk francoske mornarice v naših vodah — Odlikovanja

Split, 12. junija. k. Ko je bila francoska eskadrilja pred Splitom, je naš viceadmiral Stanković na vojni ladji »Zmaj« priredil na čast francoskim častnikom banket. Francoski admiral je izročil našem viceadmiralu Stankoviću ob tej priliki red Častne legije. Viceadmiral pa je izročil admiralu Descautes odlikovanje Sv. Save I. stopnje.

Zakon o naseljevanju v južnih krajih podpisan

Beograd, 12. junija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog kmetijskega ministra in po zaslusanju predsednika ministrskega sveta podpisal zakon o naseljevanju v južnih krajih.

Pismeni izpiti na vseučiliščih

Beograd, 12. junija. I. Na pravniški fakulteti beograjskega vseučilišča se jeseni uvede značilna in praktična novost pri polaganju izpitov. Slušatelji bodo polagali tudi pismene izpite iz vseh predmetov. Tako je na predlog pravniške fakultete včeraj sklenil profesorski svet beograjske univerze, Menijo, da bodo pokazali pismeni izpiti v prvi vrsti praktične rezultate, da bodo skrajšali izpitni rok in olajšali delo profesorjem, da bodo končno spriči tega semestra trajali dalj časa. Vendar pismeni izpiti ne bodo obvezni. O njih bo odločal profesor, ki bo po svojem preudarku predlagal za vsak posamezen predmet pismene izpite. O njegovem predlogu bo sklepal profesorski svet.

Izvoz svežega sadja iz Grčije

Beograd, 12. junija. AA. Trgovsko-industrijska zbornica v Solunu je obvestila trgovinsko ministrstvo, da se je v Atenah ustanovila delniška družba za izvoz svežega grozdja in drugoga sadja. Pravila so bila poslana kmetijskemu ministrstvu v odobritev. Družbo so ustanovile Agrarna banka, državne železnice in železnice Peloponeza. Delovati začne 15. t. m., temeljna glavnica pa znaša 5 milijonov drahem. Kmetijsko ministrstvo je pri tej priliki uredilo vse poslovanje z izvozom svežega sadja tako, da bodo take družbe morale imeti kapitala najmanj 3 milijone drahem. Grčija je lani izvozila svežega sadja v vrednosti 33 milijonov drahem.

Občuten padec nemške marke

London, 12. junija. AA. Včeraj je nemška marka na inozemskem trgu močno padla, dočim so se dvignile bližnje evropske valute. Padec marke dokazuje, da kapital beži iz Nemčije.

Jugoslovanski izvoz in uvoz

Beograd, 12. junija. v. Po podatkih, ki jih je zbral zavod za pospeševanje vnanje trgovine, je v prvem četrtletju 1931 izvozila naša država v tujino 755.188 ton blaga, v vrednosti 1159 milijonov Din. Od tega je prevzela Italija 262.271 ton blaga v vrednosti 320'5 milijonov Din. Na Avstrijo je odpadlo 120.000 ton blaga v vrednosti 107'7 milijonov Din, na Nemčijo 136.870 ton odnosno 155'8 milijonov Din, na Češkoslovaško 74.573 ton, odnosno 107'9 milijonov Din in na Madjarsko 76.507 ton blaga v vrednosti 79'5 milijonov Din.

Količina blaga, ki ga je Jugoslavija izvozila v Italijo, tvori 27'66% vsega njenega izvoza. Na drugem mestu je Avstrija, ki je uvozila 14'73%, na tretjem Nemčija s 13'44%, na četrtem Češkoslovaška z 9'31% in na petem Madjarska s 6'86% vsega jugoslovanskega izvoza.

V prvem letošnjem četrtletju je Jugoslavija oddala v inozemstvu največ stavbnega lesa (14'48% vrednosti vsega izvoza). Italija sama je kupila 50'77% vsega jugoslovanskega izvoznega stavbnega lesa. Od jugoslovanske izvozne kladne živine je kupila Italija 85'52%, svežega mesa 26'38%, kuretine pa 92'69%.

Največ svojega blaga je izvozila Jugoslavija v Italijo. Nasprotno pa je bila Italija šele na 4. mestu med državami, ki so uvažale svoje blago v Jugoslavijo. Na prvem mestu je bila Nemčija s 47.971 ton blaga v vrednosti 242'2 milijonov Din, na drugem Češkoslovaška s 16.124 ton odnosno 229'9 milijonov Din, na tretjem Avstrija s 25.136 ton odnosno 205'5 milijonov Din, na četrtem pa Italija s 24.600 ton blaga v vrednosti 160'2 milijonov Din. Od blaga, ki ga je Jugoslavija uvozila iz tujine je 18'05% odpadlo na Nemčijo, 17'13% na Češkoslovaško, 15'32% na Avstrijo, na Italijo pa 11'94%.

Končni rezultat o gospodarskih odnošajih med Jugoslavijo in Italijo je za letošnje prvo četrtletje ta, da je Jugoslavija uvozila v Italijo za polovico večjo vrednost v blagu, kakor jo je prejela od nje.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 12. junija. d. Lepo vreme še naprej; vmes viharne nevihte.

O vzpenjači na Šmarno goro, na Pohorje in na Triglavsko pogorje

Iz razgovora z ravnateljem Tujsko prometnega sveta za Dravsko banovino g. Velikonjo

Naš urednik je obiskal ravnatelja tujsko-prometnega sveta Dravske banovine g. Velikonjo ter mu zastavil nekaj vprašanj, na katera je g. ravnatelj ob svojih živahnih kretnjah in znanim nasmehom odgovarjal.

— Vprašanje graduje vzpenjač v Dravski banovini je v zadnjem času spet predmet raznih razgovorov. Kako mislite, gospod ravnatelj, o tej stvari?

— Veste, glede načrtov tujsko-prometnega značaja menim jaz, da ni dobro razpravljati v javnosti, dokler ni stvar zrela. V tem nam prav časopisi mnogo greše. Vendar pa mislim, da vam z odgovorom na Vaša vprašanja pojasnim vse ono, kar more zanimati širšo javnost. Ne vem sicer, ali se mi bo posrečilo orisati vsa poglavja, ki prihajajo v poštev pri gradnji vzpenjača, vendar mislim, da v glavnem zadnem vsaj bistveno, če najvam, da je treba pri gradnji vzpenjača vpoštevali:

1. zaledje, to je tisto množico obiskovalcev, ki v širšem krogu prihaja v poštev za obisk vzpenjača; 2. kraj dolinske postaje, prav tako število njega prebivalcev ali gostov, ki kraj obiskujejo, pri čemer pride lega, dostopnost do dolinske postaje in drugo do veljave; 3. značaj zadnje višinske postaje; 4. način izvedbe in kapacitete vzpenjača; 5. vprašanje, kolikšnim potrebam zadosti vzpenjača, in 6. ceno vožnji na vzpenjači.

Načrti za 3 vzpenjače v ospredju

— Koliko načrtov imamo v Dravski banovini za vzpenjače?

— V naši banovini so v ospredju sedaj trije načrti, in sicer vzpenjače na Šmarno goro, na Pohorje in v Triglavsko pogorje (bolj stvarno: proga Bled-Kokošinec nad Mrzlim studencem), je pa tudi načrt na Veliko Planino.

— Kateri načrt bi po Vašem mnenju najbolj ustrezal našim tujsko-prometnim in sportskim potrebam?

— Preden bi se spustil v odgovor na to vprašanje, mislim, da je potrebno, da poskusim na kratko opredeliti bistvo vzpenjača. Najlažje pridemo po mojem mnenju temu bistvu blizu, ako se zavedamo, da ima vsak človek, če ni res po svojem značaju skopuh, potrebo, da se vsaj enkrat na leto za hip oprosti dnevnih skrbi ter »zapraviljač«. To »zapraviljanec« ima lahko različne oblike, vendar povprečen človek želi pri tem popolnega sproščenja in razvedrila na poseben, do sedaj še neznan način. To nam priča velesajem, to nam pričajo razne druge veselice, kjer si odrasli ljudje dovoljujejo v družbi razne otroške zabave in razvedrila, ali človek bi rekel, razne otroške »pu-stolovščine«. Tu sem bi spadal obisk vrtljaka, tobogana, visokega kolesa, veslanje, avtovožnja in slinco. Tujsko-prometna publika je v takem razpoloženju, da ljubi redkosti. Poleg tega prihaja pri nji v poštev dolgočasje, ki se rado vseli v družbo, ako nima primerne zaposlitve, in pa radovednost in znatiželjnost. Zato je treba pri gradnji raznih tujsko-prometnih naprav pač vpoštevali to psihološko črto publike posebno če vpoštevamo pri tem, da ne daje barve tem zabavam in razvedrilom moški, temveč ženska odnosno celo otroci.

Avto — višinska železnica — vzpenjača — letalo

Za dosego višinskih točk imamo poleg peš-hoje in v nekaterih krajih ježe (nosilnice pridejo pri nas prav malo v poštev) sedaj več možnosti, da pridemo na višine, in sicer avtomobilsko cesto, talno višinsko železnico, bodisi na zobe, bodisi na žični poteg, vzpenjačo in aeroplan. Če motrimo v tujsko-prometnem oziru avtomobilsko cesto na višino, potem moramo priznati, da je dobra avtomobilska cesta za pol-letje zelo prikladna, da pa odrče pozimi kljub temu, da imamo že avtomobilske sanke odnosno motorno gosonico, radi neprestanega zametavanja eventualno sicer dobro preorana cesta, dalje zmerom takrat, če se nahaja v takem ozemlju, kjer čisto dežuje ali kjer se sneg zelo rad ali pa celo zgodaj topi. Tudi je pogoj pozimi za dobro avtomobilsko cesto, da se ne uporablja za nobeno drugo vožnjo kakor samo za avtomobilsko vožnjo, ker se sicer ne sme očistiti do čistišča. To so praktični pogledi na avtomobilske ceste. V tujsko-prometnem oziru pa taka cesta ne pomeni sama zase nobenega mika odnosno posebnosti. Višinskih avtomobilskih cest imamo sedaj že mnogo na raznih prelazih, kjer pride vijuganje, vzponi in lep razgled na obeh pogorja mnogo bolj do veljave, kakor pa samo višinska avtomobilska cesta na določen kraj. Še tako dobra višinska avtomobilska cesta nima sama kot taka torej nobenega pravega mika. Tudi čas vožnje pride tu v poštev, posebno pozimi, ko ljudi v avtomobilih zebe.

Pridemo k vprašanju talnih višinskih železnic, bodisi motornih, zobčastih ali na poteg. Tu velja glede zasneženja najprej to, da čiščenje mnogo velja in da človek ni nikoli siguren, da vagon ne obstane v zametu. Prav tako prihaja tu v poštev čas vožnje. Tresenje v vagonih zelo neprijetno vpliva na potnike. Mik take železnice je šele tedaj velik, ako se pelje preko zanimivih strmin, po zelo lepah viaduktih, tunelih, skozi galerije ter vožnja sama nudi lep pogled v nižino ali na tir nad

seboj. V sedanjem času pričla Svica, da tujsko-prometna publika nahaja ta način vožnje na višine za nezanimiv. Tudi bi človek sklepal, da je tam, kjer take železnice forsirajo, v ozadju dvoje momentov. Najprej tendenca vnovčiti material, ki je prišel drugod že iz mode, v krajih, kjer nimajo še nobenih takih tujsko-prometnih naprav (nekaka Afrika za stare francoske puške), dalje konkurenčna skrb krajev, kjer še imajo take naprave, da bi sami ne izgubili zanimivosti radi modernejših naprav drugod. Zaradi tega je pač sedaj najmodernejša, za večje množice in za vsak čas pre-računjena prometna naprava za višinske vožnje vzpenjača.

Psihološki miki vzpenjače.

Psihološki miki vzpenjače obstoje v tem, da se človek more v kratkem času na nenavaden način, to je visoko nad zemljo, v vsakem letnem času in v vremenu, pri mirni vožnji dvigniti na določeno višino. Tu pride do veljave tisti otroški instinkti, ki ga kaže velesajmska publika pri vrtljaku in pa pri velikem kolesu ali toboganu. Studije, ki sem jih napravil pri družbi 57 izletnikov v inozemstvu, kjer smo videli avtomobilsko cesto, ki nam je odrekla radi tanjanja snega, dalje talno železnico na poteg, vzpenjačo samo na voz v eni smeri z vmesno postajo, vzpenjačo s krožno vlačilno vrvjo, so rodile v meni spoznanje, da je pri nas (ne glede na to, da je to potreba, ako hočemo postati mednarodna tujsko-prometna pokrajina), še mnogo za vzpenjače hvaležne publike, ki se za te naprave zanima iz gole radovednosti.

Bodočnost gre letalu

Najidealnejše sredstvo za dvig in prevoz v višino je seveda aeroplan. Ta obrat ima psihološko največji mik, ima pa še tudi v sedanjem času nogo strahu proti sebi, tako da se vsaj 50% ljudi, ki bi želeli na višine, tega sredstva ne bi posluževalo. Gotovo pa je po mojem mnenju aeroplanu, ko se ljudje privadijo, odkazana velika bodočnost, ko bo tehnično tako popolna, da bo vozil tudi v viharjih ter pristajal v snežnih zametih, to je, da bo lahko tako varno obratoval kakor vzpenjače. Do tega pa, mislim, je še daleč in zato imam danes vzpenjačo za najpopolnejšo in najmodernejšo višinsko prometno napravo, ki posluje, kakor rečno, hitro, ob vsakem vremenu in v vsakem letnem času. (Konec jutri.)

Umetnostna razstava v sejmskem paviljonu K

Kako je mimo vseh »kriz« in »dumpingov« letošnji velesajem nad pričakovanjem uspel, tako pa sta ostala ves trud in napor naših umetnikov, ki so razstavili v okrilju velesajmske svoj dela, nepoplačana in vse njihove nade so se izjalovile. Finančno pogorišče kakor v monakovskem Glaspalastu.

Res je, da je to pot izostalo nekaj prvih imen in da sem kot organizator malce preširokogrudno dal skromen prostorček tudi nekaj amaterjem — vzlic vsemu pa je bila razstava po soglasni sodbi javnosti, pa tudi doslej objavljenih kritik, prav dostojna in lepo zaolrožena, sijaj ji je dajalo nekaj remekdel obeh naših kraljev in med mladimi nekaj novih imen, ki pomenjajo za našo likovno umetnost prava odkritja. Gorjup, Gorše, Košir, Jirak! Imena, ki si jih moramo zapomniti!

Moralni in propagandni uspeh, to dvoje pač ni izostalo. Ob solnčnih popoldnevih je bilo drenjanja kakor v mravljišču. Defiliralo je nešteto šol, srečeval pa sem tudi naše bogatine. Samo kje je ostala letos prosvetna uprava, občinski svet mesta Ljubljane, denarni in produkcijski veležavodi? Tudi časopisje je nekam za čudo onemelo. Dvoje, troje mecenov se je pač usmili naših umetnikov.

Porazen rezultat ob 230 umetninah! In kje naj iščem vzroka? V umetnikih in njihovih delih? Pa saj je bilo vsega za vse okuse in vse oči. V pomanjkanju kvalitete? In vendar mi je Jakač, ki se je pravkar vrnil iz Amerike, zatrjeval, da se čudi visoki kvaliteti večine razstavljenih umetnin, če jo primerja z vsem, kar je videl v tujini, in naj pripomnim še Jakopiča in Sternena, ki sta se razočarana vrnila z razstave sodobne nemške umetnosti v Zagrebu. Tedaj previseke cene? Pojditelje na Dunaj — in kolikor tukaj dinarjev, toliko tam šilingov; pa kaj govorim o Dunaju, pohitite le v bližnji Zagreb, v našo prestolico in čitali boste cene, da se vam bo vrtelo pred očmi.

Tedaj preostaja le še izgovor na krizo. Kriza? Ko pa je bilo kupljenih toliko in toliko avtomobilov, klavirjev, pohištvo dvakrat, trikrat razprodano. Kakšna neki kriza? Kriza živega narodovega življenja, kriza njegovega duhovnega življenja, kriza slovenske kulture pa ni, če se ruši pod težo življenja, neumevanja in preziranja bedni in lačni slovenski umetnik!

Ne obupajmo! Morda še najdemo pot v srca. Poskusimo še enkrat, potrkajmo na durj onih srečnežev, ki se jim smeje usoda, apelirajmo na čast in kulturno dolžnost banovine, občine, velepodjetij in ustanov. Uprava velesajmske nam sama prihaja na pomoč. Danes ob desetih popoldne ponovno odvarja za nekaj dni preurejeno in obnovljeno umetnostno razstavo v paviljonu K v Lattermannovem drevoredu. Vstop bo vsakomur prost. Razstava ostane odprta do vštete četrtke, dne 18. t. m., vsak dan od 10. do 18. ure.

S tem pozivom se ponovno obračamo na vso slovensko kulturno javnost, roteč jo, da se zavpe svojih dolžnosti napram svojim umetnikom.

JUGOSLOVAN

se redno in zanesljivo dostavlja po pošti ali po raznašalcu

Kako skrbijo Nemci za svojo mejo in kako skrbimo mi

Maribor, 13. junija.

Pred mesecem dni so Nemci otvorili v veliko slovesnostjo prav ob robu državne meje v Dravski dolini novo šolo na Mlakah. Ta dogodek je šel mimo naše javnosti docela neopažen, kakor da bi nas od Avstrije ne ločili posamezni razmejitveni kamni, ampak pravi pravečji kitajski zid, ob katerem je za nas konec sveta.

Mlake (Laaken) ležijo nekako v sredini med našo Muto in avstrijsko Soboto, ki je bila še za Slomškovich časov dokaj slovenska. Razprostirajo se ob vzhodnem vznožju Košenjaka in sicer pod njegovim vrhom Sv. Urban, ki je 1350 m visok in na katerem stoji še danes zapuščen cerkva ter pozdravlja na vzhodnem bregu svojega soseda Sv. Jerneja nad Muto, ki je dobrih 300 m nižji od Urbana. Med obema pa teče še dokaj močna rečica Bistrica, katero dobro poznajo mariborski ribiči zaradi okusnih postrvi. Bistrica si je tekom tisočletij izkopala globok jarek. Saj doseže med Urbanom in Jernejem ravno pri Mlakah nižino 500 m. Tako je napravila Bistrica med masivnim in na široko se razprostirajočim Košenjakom in med razoranim Kobanskem,

Vas Mlake šteje v celem kakih 15 hiš, ki so raztresene po raznih obronkih gozdov in jasi- cah, ki dajejo prebivalec nekaj pašnikov in nekoliko nerodovitnih njiv. Ljudje se pečajo predvsem z lesom ter deloma z živinorejo in ovčerejo. Največ je seveda takozvanih »holcer-jev«, ki sekajo smreke, napravljajo bukova drva ter spravljajo vse to po narastli Bistrici na našo stran. Vsaka prometna zveza Mlak z avstrijskim zaledjem je namreč terensko izključena. Do razmejitve so pripadale Mlake občini Pernice, ki so ostale nam. Razen par hiš so govorili in molili do prevrata na Mlakah povski v slovenskem jeziku.

Torej v tem zapuščenem in od zunajega sveta odrezanem Bistriškem grabnu so postavili Nemci novo šolo, katera bo štela kvečjemu kakih 15 učencev! Schulverein in Südmarka sta postavila tik ob meji novo utrdbo, novo postojanko, katere vpliv se ne bo ustavil ob obmejnih kolih, ampak bo pljuskal tudi na naše ozemlje.

Zato ni prav, da mi ne vodimo računov o tem, kaj se godi na naši meji. Kakšni ljudje smo, ako se niti ne zanimamo, kaj dela naš sosed! In vendar je ta tudi za našo mejo važen dogodek žel molče mimo nas!

Prav imajo Nemci, da svojo mejo utrjujejo. Te pravice jim ne more nikdo krati in jo tudi noče. Oni se pač zavedajo v polni meri dolžnosti, ki jih imajo do svoje meje. Zato so postavili prav ob meji celo vrsto šol in jih stavijo še vedno, kakor vidimo. Saj vedo predobro, da je šola tista, ki vzgaja in oblikuje prihodnje generacije. Zato posvečajo tako skrb ravno obmejnemu šolstvu in doprinasajo razmeroma težke materijalne žrtve, ki bodo obrodile svoj sad morda šele v drugi ali tretji generaciji.

In mi? Pri nas se obmejnemu šolstvu ne posveča ona pažnja, kakor bi bilo potreba z ozirom na njegov velik pomen za preroditev obmejnih krajev in z ozirom na veliko agilnost naših sedov. Tekom celih dvanajstih let nismo ob vsej naši severni meji postavili niti ene šole. Otvorili smo samo ekskurendo k mariborski šoli pri Sv. Treh Kraljih, dasi bi bila tam mnogo bolj potrebna posebna šola kakor na — Mlakah.

Se več. Niti za stare naše obmejne šole, katere smo prevzeli po prevratu, ne skrbimo v dovoljni meri. Ne mislim pri tem toliko na materijalne žrtve, katere bi bile marsikje zelo na mestu. So namreč tudi druge zadeve, pri katerih so čisto naše obmejne šole prave pastorke, že od prevrata sem.

Da ne bom segal v preteklost, ko radi raz-rvanih političnih prilik sploh ni bilo mogoče sistematično obmejno delo tudi na šolskem po-lju, omenjam samo nekaj značilnih primerov iz sedanjosti.

Kako važna postojanka je Muta, se bo še marsikdo spominjal iza vročih bojev pred prevratom. Tam je bila Ciril-Metodova šola in po-leg te dvorazrednice štirirazredna javna nem-ška podpirana po Schulvereinu in Südmarki. Sedaj je ondi petrazrednica z vzprednico. To-rej ima šest razredov. Večino šolskega leta delujejo na njej samo štiri učiteljice brez moške učne osebe in brez upravitelja. In vendar je Muta trg z industrijskim delavstvom. Brez dvo-ma je, da se v takem kraju zaradi izvenšol-škem delu v sedanjih razmerah ženska ne more, pri najboljši volji ne, tako uveljaviti ka-kor možki.

V Črni, kjer je rudniški center manjkata že od jeseni dve učni osebi.

V Vuhredu, ki je sicer bil že pred prevra-

tom trdno slovenski, ima ondotna trirazrednica tri ženske učne osebe brez moškega vodstva.

In najbrže ti primeri niso na naši meji osamljeni, pač pa najbolj kričeči.

Na ta ali oni način bi se moralo takim nedo-statkom opomoči. Ako mora biti šolstvo že iz katerihkoli razlogov prikrajšano in okrnjeno, naj se to zgodi v zaledju, nikoli pa ne za tako dolgi čas na meji. Zakaj, ni dovolj, da se naša javnost zgane, kadar prileti le prehud udarec od nasprotnika in pravi, da je potreba našo mejo preorientirati in preroditi v nacional-nem in državnem smislu. Za tako prerjenje in preorientacijo je potrebno intenzivno in si-stematično delo leta in leta. Za to delo so pa zopet potrebni — delavci. Če pa teh ni, pa se tudi delo ne more vršiti. — Pri Nemcih smo se nekaj učili narodnoobrambne dela. Menda bi bilo zopet potrebno, da bi šli k njim ponov-no v to šolo. —ski.

Kongres jugoslov. nar. železničarjev in brodarjev v Mariboru

Po prizadevanju in na pobudo »Zveze jugo-slovanskih železničarjev« so se zbrali pred 13 leti 25., 26. in 27. aprila 1919 v Beogradu jugo-slovanski narodno misleči železničarji in vi-ustvarili mogočno jugoslovansko železničarsko organizacijo »Zveze jugoslovanskih narodnih železničarjev«, ki je sprejela v svoj sestav na kon-gresu v Ljubljani tudi še brodarje.

Prometno osebje železniških in brodarskih ustanov v naši državi je združeno v mogočni or-ganizaciji ki ima 35.000 članov in ki s svojim narodnim samo strokovnim nepolitičnim strem-ljenjem deluje za blagor stroke, ustanove, na-rodna in države.

Delovanje tako strokovno kot gospodarsko in kulturno je zadnjih 13 let imelo lepe uspehe. Vzlic svoji težki in odgovorni službi, ki jo vrše železničarji zvesto in marljivo, v današnjim raz-meram odgovarjajočem gmojnem položaju, da bi uslužbenec vseh kategorij in vseh panog železniške službe bili rešeni moreh skrbi za rodbino in dom, ki jih spremljajo v službi in izven nje.

Tudi iz tega vidika bodo železničarji in bro-darji na svojem XIII. kongresu obravnavali vsa ta pereča vprašanja in storihi potrebne sklope za zboljšanje gmojnih razmer jugoslovanskih železničarjev in brodarjev. Letos 12. do 15. junija bo na naši severni meji v nekajd nemčurkem danes jugoslovanskem Mariboru XIII. kongres narodnih železničarjev in brodarjev, ki bodo na tem kongresu manifestirali mogočno jedinstvo stroke in narodne misli v celi državi. Iz vseh krajev naše lepe domovine so prijavljeni šte-vilni udeleženci. Oblastni odbor UJNZB Ljub-ljana pa poziva tovariše iz Slovenije, da tudi oni v čimvečjem številu prihite na naš kongres da bomo čim številneje zbrani pokazali javno-sti in narodu naše nacionalno mišljenje in stro-kovno zavest, ki jo kot važen in narodnemu go-spodarstvu koristen faktor v državi izražamo. Oblastni odbor UJNZB Ljubljana.

Kronika iz litijske okolice

Nočni napad z vilami.

Vel. Stanga pri Litiji, 11. junija. Ko se je okoli 10. ure zvečer vračal Konč-nov France po opravih iz Litije, je krenil čez Zavrstnik, ker je tu bližnica. Ko je dospel v vas, ga je nenadoma ustavil neki fant in pričel vpiti nad njim, kaj ima opraviti v njegovi vasi ter ga je nato napadel kar z vilami. France je udarec srečno prestregel z roko. Zadobil pa je France težko poškodbo na roki. Napadalec mu je ušel.

Štangarske češnje.

Kakor vsako leto, bo tudi letos češčenje na-šega patrona sv. Antona v nedeljo. Naša ro-marska cerkev je znana daleč naokoli, ravno-tako tudi štangarske češnje, katerih bo letos dovolj, le da bodo radi slabega pomladanskega vremena zrele šele proti koncu meseca, dočim so prejšnja leta v tem času bile že skoro obrane.

Aro vzela, v službo pa ne...

Kolovrat pri Kandrašah. Ze pozimi sta se pogodila tukajšnji posestnik g. Gril in V. Marička, da bo šla spomladi k njemu v službo. Zgovorila si je precej dobro plačo in razne obleke, obutve itd. Da bo dogo-vor bolj držal, ji je odšel še »metuljčak« za aro. Ker je pa le ni bilo na spregled, jo je po-baral, kako je s stvarjo. Končno je le zvedel, da je že odšla nekam v drugo vas, aro da pa je bila že zapravila, ker je nastala tudi za njo »krizac«.

Štangarčani, čitajte »Jugoslovana«, ki ga do-bite v bližnji Litiji v trafikl Vizlerjeve, saj je najcenejši dnevnik za vse.

Jz Dravske banovine

d Izredni občni zbor osrednjega društva SPD bo v petek 26. junija ob 20. v Ljubljani v salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti.

d Villanova koč na Begunjski je otvorjena in oskrbovana.

d Pomladek Rdečega Kriza osnovne šole v Ljubljani je priredil na Telovo mladinsko igro »Kralj Matjaž«. Lepo je bilo videti naše malčke prvič na odru. Starši in drugi so bili vsi vzbujeni od radosti ter presenečeni nad uspehom svojih otrok. Otroci, le pridno se oklenite svojih učiteljev, ki se z ljubeznijo in vnojem zavzemajo, da vas vzgajajo za dobre člane človeške družbe in zavedne Jugoslovane!

d Občni zbor oblastnega odbora Jadranske Straže bo v torek 16. t. m. ob pol 9. uri zvečer v prostorih restavracije Zvezda v Ljubljani. Člani in prijatelji društva se vljudno vabijo, da se tega občnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

d Godba »Vič-Glinca« priredi v nedeljo 14. t. m. veliko vrtno veselico na vrtu gostilne Marinko (Oblak) na Glincah. Bogat srečolov, ples, petje, dve godbi, nizka vstopnina in dobra postrežba bo zadovoljila vsakega obiskovalca. Ker si je godba nabavila to leto nove instrumente, je v gmotnih težkočah, zato prijatelji glasbe vsi vljudno vabljani. Na svidenje!

d Malnerjeva koč pod Črno prstjo bo otvorjena v nedeljo 14. t. m. in ostane oskrbovana do konca sezone. Orožnova koč je že odprta in oskrbovana. Češka koč pod Grintavcem bo otvorjena tudi v nedeljo 14. t. m.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich. 398-2 d Tekma koscev. Zveza kmetskih fantov in deklet v Ljubljani in Društvo kmetskih fantov in deklet v Beriesevem priredita v nedeljo 21. junija t. l. ob pol 3. uri popoldne, tekmo koscev, za Zvezino prvenstvo in Veliko ljudsko veselico v Beriesevem. Vstopnina samo 3 Din. Ugodna zveza z avtobusi iz Ljubljane izpred Mestnega doma.

Ljubljana

Sobota, 13. junija 1931, Anton P. Pravoslavni: 31. maja, Jeremije.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočev var v Šiški.

■ Sokol Ljubljana II. ima v nedeljo dne 14. t. m. svoj običajni vsakoletni javni nastop na svojem letnem telovadišču na Prulah. Po nastopu se vrši zabava s plesom. Pričetek točno ob 17. uri. Vabijo se vsi prijatelji Sokola II., da polnoštevilno posetijo ta naš javni nastop. Ako bo deževno vreme, se javna telovadba preloži na prihodnjo nedeljo, 21. junija, ob enaki uri.

■ Ljubljanski Sokol ponovno pozivlja svoje članstvo, katero se ne bo udeležilo društvenega izleta v Zire, da prisostvuje svečanosti pri polaganju temeljnega kamna za sokolski dom v Šiški, ali pa javni telovadbi Sokolskega društva Ljubljana II. na Prulah. Zdravo! — Uprava.

■ Ljubljanski Sokol poziva svoje članstvo, ki se ne udeležijo izleta v Zire, da v nedeljo 14. t. m. v čim večjem številu v slavnostnih krogih sodeluje pri sokolski slavnosti v Šiški in pri javni telovadbi Sokola II. na Prulah ob 17. popoldne. Bratje pokažite s svojo obilno udeležbo, da ceinite delo obeh agilnih bratskih društev: Zdravo!

■ Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška vabi bratstva sokolska društva na veliko sokolsko prireditev v Šiški, ki bo v nedeljo, dne 14. junija t. l. Sokolska društva in posamezni člani se zberejo ob 10.15 popoldne na letnem telovadišču v Drmotovi ulici. Točno ob 10 krene iz telovadišča povorka po šišenskih ulicah. Oni člani, ki nimajo slavnostnega kroja, naj se povorke udeležijo v civilu z znakom. Skupine narodnih noš se istotako zberejo ob 10.15 na telovadišču. Deputacije raznih društev in korporacij se zberejo ob 11.15 na telovadišču, kjer bo točno ob 11. uri polaganje temeljnega kamna. Gg. hišne posestnike v Šiške pa prosimo, da v nedeljo okrase svoje hiše z državnimi zastavami in tako vidno pokažejo, da cenijo Sokolstvo. Popoldne je na telovadišču javna telovadba in veselica. Posetniki prireditelje imajo ugodne zveze s tramvajem do mitnice v Šiški. Zdravo!

■ Najboljši liker sveta »Gromožovka« Maribor, Maistrova. 1334

■ Kongres ameriških izseljencev v Ljubljani. Koncem junija se bo vršil v treh prestolih Jugoslavije, in sicer v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, kongres ameriških izseljencev, na katerem bodo razpravljali o izseljeniških vprašanjih. Izseljenci-kongresisti bodo prišli v soboto 27. junija zjutraj na Jesenice. Na obmejni postaji jih bomo prisrčno sprejeli. Isto dopoldne prispejo z brzovlakom v Ljubljano. Na kolodvoru bo slavnosten sprejem. Po prihodu bo otvoritev kongresa v dvorani Delavske zbornice. Opoldne bo skupen obed. Zveza organizacij izseljencev v Zagrebu, ki je prireditelj tega kongresa, je poverila Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani, da v sporazumu z vsemi društvi pripravi vse potrebno za dostojen sprejem ameriških rojakov. Narodni izseljeniški odbor bo pozval vsa narodna društva na skupen seštanek v četrtke 18. t. m. in prosimo vsa društva, da se vabilu odzovejo. — Dva dni pozneje pridejo v Ljubljano izletniki Katoliške Jednote, katerim priredi Rafaelova družba slovesen sprejem. Prepričani smo, da bo bela Ljubljana enako prisrčno pozdravila vse drage goste iz

Amerike. — Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani.

■ Prosvetni odsek stavbinskih delavcev Narodno strokovne Zveze bo imel v nedeljo 14. t. m. ob 9. uri svoj občni zbor. Pozivajo se vsi člani tega odseka, da se ga sigurno udeležijo. Občni zbor bo v prostorih tajništva Narodno strokovne zveze, palača Delavske zbornice (vogalni vhod, II. nadstropje). Ob nezadostnem številu članstva bo občni zbor pol ure kasneje ne glede na število udeležencev.

■ Jubilejna razstava Tehniške srednje šole v Ljubljani. Letos poteče 20 let, odkar je bila v Ljubljani ustanovljena državna obrtna šola kot delovodska šola mehansko tehniške smeri in se je šola vnela v novo zgradbo na Mirju. V proslavo tega pomembnega dogodka priredi zavod jubilejno razstavo, ki bo svečano otvorjena v četrtke 25. junija ob 10. Razstavljene bodo strokovne risbe iz vseh strokovnih predmetov in iz prostoročnega risanja in ročni izdelki vseh delavnic in ateljev. Razstavljeno bodo vsi šolski oddelki, t. j. arhitektonsko-građbeni, strojni, elektrotehniški in geometrijski odsek tehniške srednje šole, građbena, strojna, elektro in mizarska in strgarska delovodska šola, kiparska in rezbarska, keramiška, graverska in zlatarska šola in ženska obrtna šola z oddelki za šivanje perila, izdelovanje oblek in vezenje. Vsi predmeti bodo razstavljeni v petih velikih šolskih dvoranah. Ker je razstava odprta samo od 25. do 28. junija in bo gotovo obiska vredna za vsakogar, ki se količkaj zanima za razvoj naših obrtnih strokovnih šol, vabimo in opozarjamo na razstavo že danes vse občinstvo.

■ II. javna produkcija gojencev šole Glasbene Matice ljubljanske bo danes popoldne ob 16. uri v Filharmonični dvorani. Na sporedu je 13. točkah ali 21 skladb. Nastopijo gojenci oddelka za klavir, violino in čelo. V 8. točki nastopi tudi mladinski zbor, ki ga poučujejo učiteljice gđ. Verbičeva ter gđ. Šonc in Miglič.

■ Električna cestna železnica sporoča, da bo od sobote 13. t. m. dalje prodajala vozne listke v blokih v prostorih električne podstacije na Bleiweisovi cesti (nasproti bivšega kina Tivoli), in to ob delavnikih od 11. do 13. ure in od 17. do 19. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 12. ure.

■ Polaganje temeljnega kamna pa poslopje glavne carinarnice v Ljubljani bo danes ob 10. uri na stavbišču na Vilharjevi cesti.

■ Promocija. Na Juridični fakulteti v Ljubljani sta diplomirala gg. Rado Otrin iz Ljubljane in F. Milan Traupčič iz Pazina. Čestitamo!

■ Opera šola drž. konservatorija v Ljubljani ima prihodnji teden dve javni produkciji. Prva bo v ponedeljek 15. t. m. ob 5. uri popoldne, nastopijo gojenci prof. Šestovega oddelka za deklamacijo in igro. Na sporedu je cela vrsta deklamacij in dramatskih prizorov. II. produkcija je v sredo, 17. t. m. Tokrat nastopijo gojenci operne šole, ki so jih poučevali ga. Cirila Medvedova ter kapelnika Neffat in dr. Svira. Izvajajo se scene raznih oper in II. dejanje Mozartove Figarove svatbe v celoti. Podrobni spored javimo. Vstopnice so od danes dalje v predprodaji pri dnevni blagajni v operi. Sedeži od 10.— Din nazdol. Produkciji se vršita v dramskem gledališču.

■ Zadnje reprize Frankove drame »Vzrok« bo danes in v ponedeljek 15. t. m. Nocojšnja predstava je za red A, v ponedeljek pa za red C. Drama je izvrstno naštudirana, kar je priznala

Jz drugih banovin

Otvoritev novega parka v Beogradu

V nedeljo bodo otvorili v Beogradu del kalmegdanskega parka, ki se imenuje Gornji grad, katerega so popolnoma preuredili. S tem je kalimegdanski park razširjen za 3 ha. Park je urejen po vzoru angleških nasadov, na pobočju proti Savi so zasajene samo planinke rastline. Izredno lepo je urejena terasa nad mostom, kjer so zasajene vrste visokih rožnatih piramid. Na tej terasi je postavljen Meštrovčev spomenik »zmagovalca«. Tu se bodo vršile v bodoče vse velike narodne manifestacije. Gornji grad je urejeval g. Krstič, ki je eden najbolj znanih naših strokovnjakov za parke. Najlepše bo v parku otroško igrišče, ki pa še ni dogotovljeno. Občinstvo se bo moglo sprehajati v novem parku od 6. do 21. ure.

Dogotavljanje Jadranske proge

Iz Kraljeva poročajo, da so pred dnevi položili tračnice na novi progi Kraljevo-Raška, ki je del velike Jadranske proge, na kateri se vrši že promet od Kraljeva do Lopatica. Proga spaja Šumadijo preko Ibarskih pečin s Sandžakom. Na tem delu nove proge je 8 postaj. Proga ima 14 tunelov, od katerih je najdaljši 1100 m. Proga drži preko 13 mostov, katerih je 7 nad reko Ibro. Popolnoma dograjena bo proga sredi meseca julija. Z novo progo bodo imeli južni kraji naše države tesnejšo zvezo Skoplja, Beograda in s severnimi kraji.

Tragična ljubezen 60-letnega starca

V Kumodražu pri Beogradu je pred dnevi ustrelil Milenko Marinković svojega očeta Milivoja, ki je bil 60 let star. Bil je eden najbogatejših kmetov v vasi in že več let vdovec. Zivel je s sinom, ki mu je 30 let in je tudi vdovec. Starac Marinković se je za zaljublil v neko mlado in lepo vдово v vasi. Zaradi tega so starca meščani zasramovali, on se pa ni zmenil

za gledališka publika, ki je do sedaj to delo videla, kakor tudi kritika.

■ Zveza delovodij in industrijskih uradnikov v Ljubljani priredi o priliki proslave 10-letnico v nedeljo 14. junja t. l. ob 3. uri popoldne v vseh prostorih hotela Tivoli veliko vrtno veselico z godbo, petjem, srečolovom in plesom. Veselica se vrši ob vsakem vremenu in je za udobnost gostov vsestransko poskrbljeno. Zveza vljudno prosi za čimvečjo udeležbo, ker je čisti dobiček namenjen podpornemu fondu za onemogle člane, njih vdov in sirot. Na veselici nastopi poleg pevskega društva Krakovo-Trnovo tudi priznani pevski oktet Društva rudniških nameščenecv iz Trbovelj. Svira priznana glasba Sloge.

■ Danes bo premijera Kalmanove operete »Vijolica z Montmartra« z gospo Ribičevico v naslovni partiji. Ninon poje ga Poličeva, Raoula predstavljata izmenoma gg. Gostič in Ivelja, Hervea istotako izmenoma gg. Drenovec in Peček, Herva g. Janko.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. V ljubljanskih bolnišnicah so umrli: Ivan Petrina, 28 let star, zidar, Gerbičeva ul. 32; Josip Benedek, 83 let star, nadučitelj v p., Frančiškanska ul.; Franc Kavčič, 30 let star, dninar, Breg 35 pri Trati; Jožefa Zaplotnik, 14 mesecev stara, hči čevljar. pomočnica, Tržič; Anton Lebar, 49 let star, žend. naredn. v p., Sevnica; Marija Pičman, 67 let stara, bivša kuharica, nestal. bivališča; Franciška Šmon, 48 let stara, kuharica, Zapoge pri Smledniku; Ivana Pirman, 46 let stara, žena posestnika Pirmana; Ana Vodnik, roj. Majzelj, 60 let stara, posestnica, Novo mesto; Marija Hlede, 78 let stara, zasebnica, Železnikarjeva ul.; Marija Zdravec, 2 leti stara, hči dninarja, Lipa pri Dol. Lendavi; Milena Marolt, 7 dni stara, hči inkasanta, Resljeva c. 28; Valerija Šušteršič, 47 let stara, žena klep. pom., Ižanska c. Blag jim spomin! Zaljučil naše sožalje!

■ Od doma pobegnili. Dne 11. maja je brez vseh dokumentov odšel neznanokam od svojega očeta iz Stranske vasi št. 16-16 letni Rudolf Bergšec, posestnikov sin. Kdor kaj ve o njem, naj obvesti o tem ljubljansko policijo.

■ Prometna nezgoda na Ambroževem trgu. Hlapec pri Balkanu Alberto Labignan je ob 11.30 privozil z zapravljivčkom iz mestne klavnice po Poljanski cesti proti Ambroževemu trgu. Pod klancem na vogalu pogrebnega zavoda je pa v nasprotni smeri privozil neznan motociklist, ki se ga je konj očitno prestrašil. Spustil se je v diru po klancu, prevrnil voz na Ambroževem trgu — k sreči je medtem hlapec skočil z voza — in zdiral po Poljanski cesti na Zrinjskega cesto, kjer ga je pri cerkvi ujel železniški poduradnik Majdan. Tvrška Balkan trpi na vso 300 Din škodo.

■ Izpred senata trojice. Včeraj dopoldne se je vršila obravnava proti 22-letnemu samskemu graverju Marjanu P. radi zločinu tatvine. Obtoženeč je bil začetkom marca na obisku pri svojem sorodniku Ivanu Kavčiču v Kranju. Tam je iskal dela, ki ga pa ni dobil, radi česar je nameraval odpotovati v Beograd. Dne 20. marca je v Kavčičevi odsotnosti skrivaj odšel od njega in mu odnesel iz zaklenjene omare več obleke in zlatnine v skupni vrednosti 1970 Din. Obtoženeč je tatvino priznal, trdil pa je, da je ukradel le nekaj predmetov. Obsojen je bil na tri mesece strogega zapore, a se mu kazen odloži za 2 leti, in na 1 leto izgube častnih državljanških pravic.

■ Pred sodiščem okraden. Izpred veže sodišča je bilo ukradeno Josipu Škulju med 11. in 12. uro kolo »Jogo« vredno 700 Din. Tatvine je

čsumljen neki 22-letni mladenič, ki so ga opazili, ko je zasedel kolo in se z njim odpeljal.

■ Uro ukradel na kirurškem oddelku. Na kirurškem oddelku je bila ukradena ura pacientu Antonu Anzeleu iz Podgozda pri Igu. Ugotovilo se je, da je uro ukradel brezposelni kleparski pomočnik Evstahij Potočnik, ki se je kot pacient mimogrede mudil na kirurškem oddelku. Potočnika so izsledili v gostilni na Sv. Petra cesti. Ukradeno uro so našli v čevlju na njegovi nogi.

■ Nesreče. V bolnišnico so prepeljali več ponesrečencev. 28-letni monter Ivan Vesel iz Most je padel z II. nadstropa palače »Viktorija« in si poškodoval levo nogo v kolenu. — 29-letni tesar Anton Znidarsič iz Begunj je Cerknici je sekal drevje. Ko je podsekaval smreko, se ji je prepozno izognil, smreka je padla nanj in mu zlomila desno nogo. — 33-letni mlinarski pomočnik Josip Režek iz Velike Loke na Dolenskem je bil zaposlen pri razstreljevanju kamna. Smodnik je predčasno eksplodiral in je Režek zadobil poškodbe na glavi in na desni roki. — 5-letna hči sitarja Marija Gornikova iz Jurjovice pri Kočevju je padla s klopi in si zlomila levo nogo.

Maribor

DOBRODOŠLI JUGOSLOVANSKI ŽELEZNIČARJI,

borci za konsolidacijo vašega stanu in gospodarski napredek države! Jugoslovanski Maribor, stober naše severne meje, vas radostno pozdravlja ter vam želi mnogo uspeha in prijetno bivanje.

m Kongres narodnih železničarjev. Med 9-45 in 10-15 bo prispel na tukajšnji glavni kolodvor poseben vlak s 25 Pullmannovimi vozovi, s katerimi se pripelje okrog 1000 delegatov železničarskih in brodarskih organizacij iz področja beogradske, subotičke, sarajevske, splitske in zagrebške direkcije. Delegati iz Slovenije bodo prihajali ločeni z vsemi dopoldanskimi vlaki. Popoldne ob 15. uri bo v Narodnem domu predkonferenca delegatov, ob 20. uri pa koncert narodnega železničarskega glasbenega društva »Dravec«. Jutri, v nedeljo ob 8. uri bo zbor pred glavnim kolodvorom, odkoder se bo mogoben sprevod z godbo na čelu razvil po Aleksandrovi cesti, Slovenski in Gosposki ulici, po Glavnem trgu in Tattenbachovi ulici v Narodni dom, kjer se bo ob 9. uri pričel kongres. Ob 15. popoldne bo prosta zabava na Mariborskem otoku. Ob 20. uri pa skupna večerja oficijelnih delegatov pri »Orlu«. V ponedeljek bodo kongresisti priredili izlete na Pohorje, v Rogaško Slatino, Falu in na Bleđ.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje« 985

■ Prihod slovenskih občinskih nameščenecv in upokojevcev v Mariboru. Danes, v soboto bodo z vlakom ob 18. uri prispeli v Maribor delegati Zveze organizacij občinskih uslužbenecv in upokojevcev Dravske banovine, ki se bodo jutri udeležili slavnostne otvoritve Pohorskega doma na Pohorju, ter redne letne skupščine Zveze. Največ udeležencev je prijavljenih iz Ljubljane. Prispeli bodo pod vodstvom predsednikov gg. dr. Moleta in Frana Govekarja. Po slavnostnem sprejemu, katerega jim bodo priredili tukajšnji mestni uslužbenci, se bodo gostje z avtobusi odpeljali do Reke pri Hočah, odkoder se bodo na to vzpeli na Pohorje do novega doma.

■ Klobuke, perilo, kravate nudi ugodno JAKOB LAH, Maribor. 1184

m Nov cvetlični nasad. Po naročilu gg. dr. Stajnika in restavrateca Spaceka je vrtnar Jemec uredil na oglu Aleksandrove ceste in Sodne ulice lep cvetlični nasad, ki je popolnoma spremenil ta doslej zanemarjeni del.

m Pijte original »CHABESO«. 1114

■ Grehi Alojzija Čepeja. Svoječasno smo poročali, da je tukajšnja policija aretirala nevarnega tatu in vlomilca, brezposelnega brusarja Alojzija Čepeja. Med preiskavo, ki je bila uvedena, se je dogotilo, da je Čepe v aprilu vlomil pri posestniku Treljaku v Slovenjgradu, ukradel dne 26. maja iz dvorišča župnišča v Farni vasi pri Labudu na Koroskem kolo znamke »Waffenrad« župniku Oberguggenbergerju, vlomil dne 30. aprila v stanovanje posestnika Leopolda Menharta v Velikem Boču pri Lučanah v Avstriji ter odnesel za 210 šilingov obleke in izvrčil v okolici Lučan v letih 1929—1930. Še krog deset vlomov in tatvin. Izročen je bil sodišču.

m Renoviranje. Renovacijska dela v trgovskih lokalih tvrde H. F. Turad na Aleksandrovi cesti so sedaj že zaključena. Palača je dobila v prtiličju docela drugo lice. V prtiličju hiše g. Hoffmanna na oglu Aleksandrove ceste in Cvetične ulice sta se te dni uredila dva moderna trgovska lokala. Veletrgovca s pohištvom g. Wesiak pa preurejuje po najmodernejših načelih svoje trgovske lokale in sploh celotno fasado hiše na oglu Aleksandrove ceste in Cankarjeve ulice. Razen tega so se preuredile še nekatere druge trgovine in hiše.

■ Obleke moške, otroške, čevlji, noga-vice, solidno pri JAKOBU LAHU, Maribor. 1182

m Plavalne tekme za srednješolsko prvenstvo. Da vplavne tudi med dijaštvom zanimanje za plavalni sport, bo priredil ISSK Maribor v nedeljo, dne 21. t. m. na Mariborskem otoku plavalne tekme za prvenstvo tukajšnjih srednješolcev. Tekme se bodo udeležili dijaki klasične in realne gimnazije, ženskega in moškega učiteljišča ter trgovske akademije.

m Bosanske črešnje na mariborskem trgu. Včeraj je pripeljal sadni veletrgovec Othman Sabić iz Camca na tukajšnji trg 50 košar bosanskih črešenj in jih prodajal po 3 odnosno potem po 4 Din kilogram, dočim stanje domače, ki niso tako okusne, 3 do 4 Din liter. Nerazumljivo pa je, da je tržno nadzorstvo prepovedalo Sabiču prodajati črešnje ceneje kakor po 4 Din.

m S trga za ribe. Na včerajšnjem trgu so se prodajale tune po 28 Din, skuše (skombri) pa po 20 do 30 Din. Domačih rib ni bilo.

m Iz gledališča. Danes, v soboto se bo prvič ponovila Kienzlova opera »Evangeljnik«, ki je pri premieri dosegla pred razprodanim gledališčem zelo lep uspeh. V četrtek, dne 18. t. m. se za proslavo petindvajsetletnice Eda Groma vprizori francoskega pisatelja Claudea Aneta historična tragedija »Meyerling«. Grom bo v njej igral vlogo avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa. Delo so pred kratkim vprizorili tudi v Zagrebu, kjer je izvrstno uspelo.

m Rokoborbe. Šesti večer velikih mednarodnih rokoborb je potekel sledeče: borba med Csonlasem (Sedmograška) in Frankom (Nemčija) je po 25 minutah bila neodločena; v boju Pecascuja (Romunija) proti Van de Borgu (Nizozemska) je po 14 minutah zmagal prvi; zaključni spoprijem med Beličem (Bolgarija) in Orszowskim (Poljska) je po 25 minutah tudi ostal brez rezultata. Sodil je gosp. dr. Pipenbacher.

m Nesreča pri podiranju drevesa. V četrtek popoldne je v Gradiški pri Gornji Kungoti padlo padajoče drevo na 50letnega viničarja Jo-

sipa Puklja in mu docela zdrobilo levo nogo. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

m Konj je udaril včeraj v Školali s kopitom po glavi 5letnega posestniškega sinčka Ivana Pernata in ga tako poškodoval, da je moral v bolnišnico.

m Splavi. Včeraj je plavalo skozi Maribor po Dravi 10 ogromnih splavov pohorskega lesa, ki je namenjen v Osijek in Beograd, kamor v zadnjem času pošiljajo čedalje več našega lesa.

m Aretacije. V četrtek so bili v Mariboru aretirani: Ana F. radi vlačuganja, Vitomir T. radi beračenja, Peter Č. radi splošnega suma, Matilda M. radi potepuštva in prepovedanega povratka in Jožef G. radi splošnega suma.

m Poskus samomora. V četrtek zvečer je v namenu umoriti se izpil 44letni zidar Alojzij D. večjo količino octove kisline. Njegovo početje so pa domači še pravočasno opazili in ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu z naglo intervencijo rešili življenje. Vzrok, zakaj je hotel pobegniti iz življenja, ni znan.

Pohorski dom

K jutrišnji slovesni otvoritvi

Slovenija je za lep planinski dom bogatejša. Mlado Pohorje, ki se je komaj osamosvojilo, biti sedaj z modernim časom in otvarja svoje planinske postojanke, počitniške domove, otroške kolonije, okrevališča in zdravilišča.

Kdor se iz Maribora ali iz Hoč povzpe na vzhodne pohorske obronke in se sprehaja po tihih gajih in solnčnih senožetih med Bolfenkom in Mariborsko koč, tam nekje na svetli jasi pod potjo v mirnem skritem zatišju, se mu naenkrat razodene veličasten Pohorski dom, objet v svetlem pasu deviških jelk, smrek in bukev, ponosno zravnvan v tem bajnem kraljestvu, razgledujoč se proti vzhodu na Dravsko, Plujsko polje, Rogaške gore, Sljeme, Ivanjšico, Haloze, Slov. gorice. Ta kotiček so si mariborski mestni uslužbenci izbrali za svoj odmor sebi in drugim počitka potrebnim. Njihova Stavbena zadruga, ustanovljena komaj pred enim letom, je z lastno močjo započela to akcijo in dovršila delo z neverjetno naglico v enem letu: vzrastel je dom, pred katerim potnik ostrmi.

Dom je postavljen v višini 1030 m, je zidan v slovensko-gorenjskem slogu, visok 11 m, širok 10 m, a dolg 18 m. Njegovo ponosno pročelje je obrnjeno proti vzhodu, hrbet mu pa ogreva zapadno sonce, tako da je ves dan v solncu, potisnjen pa je precej pod cesto, da je tako dobro zavarovan proti severnim vetrovom in tudi radi naravne gravitacije vode.

V pritličju je kuhinja s pritlikinami, v nji so postavljene tudi ogrevalne naprave za toplo vodo, poleg je lovska soba, opremljena z lovskimi trofejami, dalje velika svetla obednica, v kateri te objame priprosta gostoljubna domačnost, na koncu so še tri spalne sobe za goste in oskrbnika. Iz veže vodijo komodne lesene stopnice v prvo in drugo nadstropje. Na stopniščih so stranišča (izplakovalna), v prvem nadstropju je dolg hodnik, po katerem se v lepem redu vrsti 9 tujskih sob, od teh dve balkonski z razgledom, na razpolago je moderno opremljena kopalnica z vsemi higi-

jenskim napravami. V drugem nadstropju je razen 9 tujskih sob (dve balkonski) tudi temnica (fotokamera) za fotoamaterje in druge srambe. Na koncu hodnika na obeh straneh je balkon. Balkoni služijo za zračenje, sušenje in solnčenje.

Najvažnejša in najmodernejša prednost tega Doma pa je njegov vodovod. Vsaka soba ima svoj vzdani umivalnik, v vsako sobo je napolnjena topla in mrzla voda, kar je za obrat velikanska pridobitev in neizmerna dobrota. Instalirana je tudi električna napeljava, ki bo dovršena še ta mesec in se bo Dom kmalu zagledal v električni razsvetljavi.

Sobe so z eno ali dvema ali tremi posteljami in po večini opremljene v narodnem slogu, kakor tudi zavese (delo domačih ženskih pridnih rok) so prikrojene po najrazličnejših slovensko-planinskih vzorcih. Tako je vsa notranjščina doma priprosta, a pristna slika domačega dela s pohorskim obeležjem, sicer še ne dovršena, ki se pa bo izpopolnjevala.

Ob strani zadosti oddaljeno je gospodarsko poslopje. Okoli doma bodo sčasoma zgrajena še športna igrišča, solnčna kopalnišča s prhami, uravnale se bodo poti, hoste preuredile v majhen park in drugo.

Pohorska cesta, ki jo gradijo iz Reke, bo šla 200 m nižje preko Petkovega sedla, od koder je do doma 20 minut.

Komu ta lepi dom? Sebi in drugim! Sebi: da sprejema svoje člane in njih tovariše; drugim: da najde tudi za nje vedno dovolj prostora in tako da nudi vsem svojo gostoljubno streho in popolno oskrbo in prehrano kakor v drugih planinskih kočah. Vse turistske in sportne in gospodarske korporacije ga morajo biti vesele, a tujsko-prometna zveza in ves Maribor ga mora še najprej pozdraviti.

Jutri, v nedeljo 14. t. m., bo slovesno otvorjen s planinsko mašo, pozdravnimi govori in veselo zabavo. Vsi, ki znamo ceniti njegov namen, ga počastijo z obilno udeležbo.

Celje

* Razstava na gimnaziji. Včeraj so na gimnaziji učenke in učenci razstavili svoja risarska, slikarska in ročna dela. Razstava je bila zelo okusno prirejena, med deli pa je vzbujalo marsikatero posebno pozornost. Mladim umetnikom gre vse priznanje.

* Kolo jugoslovanskih sester v Celju je prejelo od kr. banske uprave v Ljubljani Din 3000 podpore, za kar izreka najtoplejšo zahvalo.

* Prireditelj Sokolskega društva v Veliki Pirešci v nedeljo 7. junija je bila radi dežja bolj slabo obiskana. Igrači so vsi izvrstno rešili svoje vloge in je dosegla igra velik uspeh. Igra se ponovi v nedeljo 21. junija ob 15. Bratje in sestre sosednjih društev ter prijatelji Sokolstva pridite ta dan vsi v Veliko Pirešico!

* Za veliki vokalno-instrumentalni koncert, ki ga priredi Celjsko pevsko društvo v soboto 20. junija ter v nedeljo 21. junija v Celjskem domu, je veliko zanimanje. Koncert v nedeljo 21. junija je zelo pripraven tudi za zunanje posetnike, ker se bo vršil ob 17., za kateri čas so železniške ter avtobusne zveze zelo ugodne kakor tudi za povratek.

* Sprevod kolesarjev. Jutri v nedeljo bo po končani zvezdni dirki ob 10. velik sprevod kolesarjev z godbo po mestnih ulicah.

* Najdbe in izgube. Na Kralja Petra cesti je bil najden zlat uhan. Dobi se na policiji. — V torek ponoči je bila na Kralja Petra cesti izgubljena črna ročna torbica iz usnja z vsebino 120 Din ter različnimi listinami. Najditelj naj jo odda na policiji.

* Vozovi na Masarykovem nabrežju. V zadnjem času se je razpasla navada, da vozijo nekateri perilo s težkimi dvorežnimi vozovi na Masarykovo nabrežje. Ker se s tem ogroža varnost otrok in pasantov na tem sprehajališču, opozarja predstojništvo mestne policije, da je prepovedano voziti po tem nabrežju s takimi vozovi kakor tudi z večjimi ročnimi vozički ter da se bodo prestopki kaznovali.

* Pri igri si zlomil nogo. 6-letni sin rudarja Vrečko Anton iz Kalobija si je v četrtek pri igri z drugimi otroki zlomil desno nogo. Spravili so ga v celjsko bolnico.

* Kmetijska loterija. Kmetijska podružnica v Vojniku prireli z dovoljenjem poljedelškega ministrstva veliko kmetijsko loterijo, ki ima nad 200 dobitkov v vrednosti nad Din 40.000. Predsednik loterijskega odbora je srezi načelnik g. dr. Hubad. Srečke se pravkar razpošiljajo in vlada za nje posebno na deželi veliko zanimanje, ker so dobitki skoraj izključno kmetijski stroji in kmetijsko orodje. Med glavnimi dobitki so n. pr. velik Heidov trijer, travniške brame, sadne škropilnice, plug, brzoklepalnik itd. Zrebanje se vrši 6. septembra v posojilnični dvorani v Vojniku. Marsikak kmetovalec bo na

ELITNI AVTOMATIČNI BUFFET »RIO«

Družba z o. z.
Ljubljana
Šelenburgova ulica

SI JE NABAVIL NAJNOVEJŠI AVTOMAT

FRIGIDAIRE

KI Z NJIM PRIPRAVLJA PRAV POSEBNO OKUSEN

SLADOLED

IN SE OBENEM TRAJNO KONSERVIRA

VSI INTERESENTI SI LAHKO VSAK ČAS OGLEDAJO TO NADVSE ZANIMIVO NAPRAVO V ELITNEM AVTOMATIČNEM BUFFETU

»RIO«

S TEM APARATOM PRINAŠA TVRDKA

JUGOTEHNA

Gospodstva 3 Gledališka 8 NA TRG POSEBNOST, KI NABAVNO Beograd Split Zagreb CENO DIN 56.000.— DALEKO PREKAŠA

ta dan za majhno svoto 10 dinarjev prejel lep in koristen stroj, ki mu bo delal veselje dolga leta. Srečke razpošilja kmetijska podružnica v Vojniku, dobe se pa tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Celju in Mariboru.

* Z roko v cirkularko. Včeraj popoldne je 28-letni Musel Josip, delavec pri gosp. Caterju na Spod Hudinji pri žaganju drv z levo roko prišel v cirkularko. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v javno bolnico.

Smrt vzornega kmetovalca

V duševni zmedenosti si je pognal kroglo v glavo.

Braslovče, 12. junija.

Ze v sredo se je razvedelo po vsej dolini, da vzornega kmetovalca, sadjarja in hmeljarja ni več med živimi. Nihče ni mogel verjeti, da je šel od nas za vedno.

Matija Bošnjak, po domače Smodejev Matija, je bil poznan po vsej Savinjski dolini. Deloval je v vseh kmetijskih organizacijah, avzoč je bil na vseh sejah, občnih zborih in sestankih gospodarjev in kmetov. Povsod nam je z jedrnatno preprosto besedo dajal nasvete in nauke. Zadnje čase je pa zbolel za hudo živčno boleznijo. Obsedla ga je misel, da ga vse prezira in preganja. V nedeljo ga je obiskal zdravnik dr. Červinka, ki je domačim po obisku naročil, naj pazijo na bolnika. Kljub veliki skrbi, ki so jo domači posvečali bolniku, ni bilo mogoče preprečiti nesreče. V sredo, ko se je nje-

gov nečak za hip odstranil, da bi nakrmil živino, je bolnik segel po samokresu. Poklicana zdravnik dr. Červinka in dr. Steinfelser mu nista mogla več pomagati.

Pokojnik je bil rojen v Parižljah pri Braslovčah l. 1877. Šolo je obiskoval v Braslovčah. Posvetil se je potem kmetijstvu, sadjarstvu in hmeljarstvu. Sam se je izobrazil v teh strokah in se je kot strokovnjak udeleževal v vseh strokovnih društvih. Bil je tudi v odboru krajnega šolskega sveta in cestnega odbora. Lani je prejel zlato svetinjo za državljanske zasluge, dobil je tudi več odlikovanj in diplom na raznih razstavah, tako na sadjarski in hmeljarski razstavi itd. Pokopali so ga danes popoldne. Ohranimo ga v najlepšem spominu, žalujočim naše iskreno sožalje!

Javna telovadba Sokola II.
v nedeljo 14. t. m. ob 17. na Prulah

Ptuj

Občinska bencinska črpalka. Brzojavka, ki je bila od strani trgovcev, kakor smo že poročali v petek v »Jugoslovanu«, odposlana banu g. dr. Marušiču glede ustavitve gradnje javne občinske bencinske črpalke, je bila od gospoda bana upoštevana in nadaljna gradnja ustavljena. Na podlagi tega se pričakuje še zaproseno državne komisije, ki bi zadevo temeljito preiskala in zaslislala stranke. — Smo prepričani, da bo strogo objektivna kraljevska banska uprava razne nedostatke natančno vzela v pretes in napravil konec absolutizmu.

4000 let stare izkopenine pri Litiji

Izkopal jih je posestnikov sin Alojz Hauptmann -- Vzpodbudili so ga pa Jurčičevi spisi

Vintarjevec pri Litiji, 12. junija.

Blizu Vintarjevca stanuje posestnikov sin Alojz Hauptmann. Fant je precej bistroumen in rad berebira knjige. Zanimajo ga posebno Jurčičevi »Zbrani spisi«.

V teh spisih omenja Jurčič na več mestih stara pokopališča iz rimske in predrimske dobe, ki so bila baje okrog Vintarjevca. Fant si je mislil: »Kaj, če bi pogledal, koliko je na stvari resnice.« Vzel je s seboj orodje in se napotil na slepo srečo proti gozdu. Po čudnem naključju in izredni sreči je zasadel lopato ravno na mestu, kjer je stala groblja. Odstraniti pa je moral poprej še nekaj smrek, ki so ležale že od bogvekdaj križem krašem preko groblje. Kopal je 1 meter globoko in zadel na dvoje

okostij, ki sta bili nad 2 metra dolgi. Na rokah in nogah sta imeli obroče, okrog vratu pa ogrlice, kakor so jih navadno nosili v tisti dobi.

Poleg tega so našli v grobu še okrog 40 cm dolgo bodalo s kamenitim ročajem, in sulico s sekuro na hrbišču. Vsi okraski in orožja so iz brona. Izkopenine pa izvirajo iz hallstadtske dobe. Za izkopavanje je zaznalo muzejsko društvo v Ljubljani, ki je nadaljno izkopavanje zabranilo in poslalo na mesto svojega izvedenca ki nadaljuje z izkopavanjem.

Ko so zaznali za izkopenine še ostali vaščani, so tudi oni pričeli iskati izkopenine, tako da je danes Vintarjevec do besede prekopan. Ze najdene izkopenine pa je ljubljanski muzej od Hauptmanna odkupil.

Drzen vlom v samostansko cerkev

Neznan tat je odnesel monštranco, 2 ciborija, zlate prstane i. dr. v vrednosti nad 8000 Din

Poljčane, 11. junija.

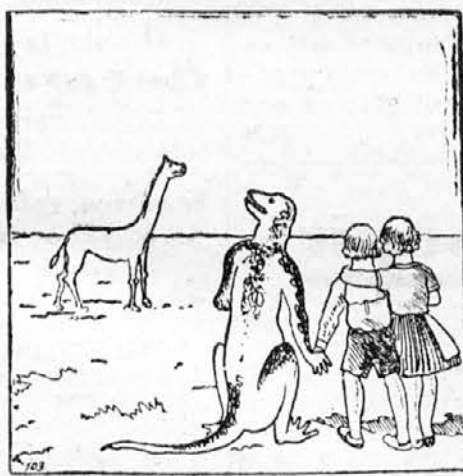
V prijaznem trgu Studenice, kjer se nahaja že od leta 1237. samostan, kjer so kraljevale nekajdominikanke — danes so tam magdalenske — so imeli te dni svojo senzacijo. V samostanski cerkvi je bila v noči od ponedeljka na torek izvršena predrzna tatvina. Dosedaj neznan vlomilec, ki je prišel v cerkev skozi okno, je vlomil v tabernakel glavnega oltarja in odnesel iz njega monštranco, 2 ciborija s pogrinjali ter iz rakve stranskega oltarja oropal mučenika Fidelisa pozlačene krone in treh zlatih prstanov. Monštranca je imela 5 stolpičev ter je zlikovec spodnji manj vrednejši del odvil in ga pustil na oltarju. V srebrnih ciborijah je bila hostija, ki je šla tudi z rokavavhom, tako da župnik drugi dan ni imel s čim obhajati in maševati. Škoda je za nad 8000 Din.

Na mesto došlim orožnikom je bilo zasledovanje tatu zelo težkočeno, ker je bila sled zunaj in znotraj od samostanskih sester in ostalega radovednega ljudstva zabrisana. Dognano

pa je, da je prišel skrunilec v cerkev skozi okno z zapadne strani iz samostanskega gozda. Do 3 m visokega okna je splezal po dolgem pristavljenem drogu. Tam je na železnem križu, ki je vdelan v okno, samo do 1 m višine pritrdil vrvi, ki jo je prej večkrat zavozljal in nato splezal, ko je šipo z okna odstranil, po vrvi navzdol. Po isti poti se je tudi vrnil, samo da se je še poslužil lestve, ki jo je našel za oltarjem. Ker ni pustil storilec na predmetih in nikjer drugod odtisov, je sklepati, da je imel na rokah rokavice. Po odtisu stopinje na klopi se je dognalo, da je imel podpetnike.

Ker je bil vlom zelo previdno izvršen, kajti dohod v cerkev z vseh strani je zelo težek, krog in krog je visok samostanski zid, se sumi da je bil storilec kraj poznan in naj bi bil vlomilec že večkrat predkaznovani K. N., sedaj neznanega bivališča, ki se je pred 14 dnevi tod okrog sumljivo potikal. Za grezrncezem pridno poizvedujejo in je upati, da bo skoro v rokah pravega vlačuge.

Potovanje po zvezdi večernici

103.

Hodili so že tri dni po žgočem puščavskem pesku, suha ravnina pa se je še vedno širila v nedogled. Naposled jim je zmanjkala še voda in zbalili so se, da bodo morali od žeje poginiti. Četrto noč so prebili že v vročinskih sanjah, polnih strahotnih prividov. Zjutraj pa jim je vtila novega poguma napol žirafa, napol pa kameli podobna žival, ki se je za trenutek prikazala od nekod, nato pa zopet izginila.

Pravilnik o kontroli svežega sadja za izvoz

(Konec)

Sveže slive (češplje). Za izvoz svežih sliv velja sledeča klasifikacija: 1. namizne slive, 2. potrošne slive, 3. slive za predelavo.

Namizne slive morajo biti z roko brane, tako da ohranjajo peclj in meglica, brez zelenih pegic; biti morajo polno zrele, ali povsem dozorele, to se pravi, da so dovolj okusne. Požeške slive pa morajo biti toliko dozorele, da se pod pritiskom prsta koščica loči od mesnatega dela. Slive morajo biti sveže brane, zdrave in čiste, brez poškodb od toče in nenagnite.

Za potrošne slive veljajo isti pogoji razen tega, da se tolerira največ 30% sliv brez peclja in meglice ter so te slive lahko bolj zrele. Sveže slive klatene ali tresene, prezrele, živice, načete, vlažne ali ranjene se lahko izvažajo samo kot slive za predelavo. Te vrste sliv se tvorijo v sodih, v kadéh ali košarah po 25 kg, ali pa kot rinfusno blago. Namizne in potrošne slive morajo biti pakovane v suhih zabojih ali košarah. Težina posameznih količev ne sme biti večja od 23 kg, priporoča pa se pakovanje po 10 do 15 kg brutto teže. Izjemoma se smejo z dovoljenjem trgovinskega ministrstva tvoriti namizne in potrošne slive, namenjene izvozu tudi v zabojih in sodih nad 23 kg, ali kot rinfusno blago.

Agode. Za izvoz velja sledeča klasifikacija: 1. namizne in 2. za predelavo. Namizna jagoda mora biti polzrela, zdrava s pecljem in nepoškodovana ter pakovana v košarah, zabojih in kartonskih škaflijah po 4 kg brutto teže. Pri pakovanju se mora uporabljati mehak in čist zavojni papir ali pergament. Jagode za predelavo ne smejo biti nagnite in se pakujejo v sodih.

Pregled za klasifikacijo sadja po tem pravilniku vršijo komisije in komisariji za pregled sadja, katere v krajih, kjer se pokaže potreba, namešča pristojni ban. Komisije se nameščajo samo na važnejših odpremnih postajah in se sestavljajo od najmanj treh oseb, od katerih se po en član namešča na predlog zainteresiranih trgovskih in zadržnih organizacij. Komisar se določa iz vrst državnih ali samoupravnih strokovnjakov, aktivnih ali vpokojenih, kakor tudi

iz vrst privatnih oseb s strokovno šolsko izobrazbo. Ako v kraju, kjer se sadje naklada, ni komisije, vrši pregled blaga komisar najbližjega kraja. Ako je komisar, oziroma komisija nameščen v oddaljenem kraju in ne bi mogel pravočasno dospeti na ogled, pregleda blago sreski kmetijski referent. Kontrolni organi izdajajo potrebna uverjenja o kakovosti. Če blago ne odgovarja predpisom pravilnika, komisar oziroma komisija zavrne izdajo uverjenja. Zelezniške postaje in plovne družbe smejo sprejemati blago za odpremo v inozemstvo šele po prejemu uverjenja o izvozu. Pritožbe o odlokih komisarija, oziroma komisij se morajo vložiti v teku treh dni Centralni komisiji, oziroma organu, ki je pooblaščen, da vrši revizijo. Ti odloki so končno veljavni.

V nadaljnjem govori pravilnik o organizaciji in poslovanju Centralne komisije, ki se sestavlja od predsednika, 6 članov in 2 tajnikov, ki jih imenuje minister za trgovino in industrijo. Štirje člani se imenujejo na predlog poljedelškega in prometnega ministrstva, Glavne združene zveze in Udruženja izvoznikov kraljevine Jugoslavije.

Kazni. Pravilnik predvideva zelo stroge kazni. Kdor izvažata ali poskuša izvažati sadje proti določbam pravilnika, se kaznuje z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev. Kdor izvažata ali poskuša izvažati nepregledano sadje, se kaznuje z denarno kaznijo do 20.000 dinarjev. Kdor izvažata ali poskuša izvoziti izvrženo sadje, se kaznuje z denarno kaznijo do 50.000 dinarjev. Kdor pa bi kršil druge predpise pravilnika, se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 dinarjev. Pravoreke izreka občina upravna oblast prvega reda ali pa pristojna državna oblast.

Centralna komisija za izvoz sadja se sestavi v teku enega meseca po objavljenju tega pravilnika v »Službenih novinah«. Z uveljavljenjem tega pravilnika izgubita obveznost pravilnika o kontroli svežega sadja z dne 11. septembra 1929. in z dne 20. oktobra 1930. Ta pravilnik stopi v veljavo tri mesece po objavi v »Službenih novinah«.

Gospodarske vesti

Naše gospodarstvo in racionalizacija. V modernem gospodarskem življenju, v dobi splošne racionalizacije se pojavljajo nazori, ali je racionalizacija zakrivila sedanje kritično stanje, oziroma ali bi popolna izvedba racionalizacije mogla to stanje odpraviti, oziroma omiliti. Bijeta se torej dva povsem različna nazora. Da bi se moglo to vprašanje končno razčistiti, se bo vršil v začetku julija v Ženevi mednarodni kongres o racionalizaciji. Kraljica tega kongresa se glasi: »Za ali proti racionalizaciji. Ker je postalo to vprašanje tudi za našo državo aktualno, se je poskrbelo, da bo tudi naša država na tem kongresu zastopana po zastopnikih naših najvažnejših znanstvenih, gospodarskih in socialnih institucij.

Dobri izgledi letošnje letine v naši državi. Iz uradnega poročila je razvidno, da je v splošnem stanje posevkov v naši državi dobro. Le v nekaterih krajih je radi neprijetnih vremenskih sprememb zaznamovani neugodje. Splošno stanje živine je povoljno. Poljedelsko ministrstvo opozarja javnost, da je edino ono kompetentno, da na podlagi službenih podatkov poroča o stanju letine. Vsa druga poročila niso

Italijanski industrialci potujejo v Moskvo. V teh dneh potuje večje število italijanskih industrialcev iz Milana v Rusijo. Namen tega obiska je, da na licu mesta proučijo možnosti, kako bi se medsebojni gospodarski stiki med fašisti in boljševiki še bolj utrdili. Nemški listi poročajo, da to prijateljsko ni baš v preveliko korist Italije in da je ta obisk namenjen v prvi vrsti, da se medsebojni odnošaji korigirajo v korist Italije.

Borzna poročila

12. junija 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 12. junija. Amsterdam 2273, Berlin 13375-13405, Bruselj 78640, Budimpešta 98767, Curih 109530-109830, Dunaj 79259 do 79559, London 27419-27499, Newyork 56255 do 56455, Pariz 22112, Praga 16698-16778, Trst 29459-29659.

Zagreb, 12. junija. Amsterdam 2270-2276, Dunaj 79259-79559, Berlin 13375-13405, Bruselj 78640 bl., Budimpešta 98614-98914, London 27419-27499, Milan 29447-29647, Newyork ček 56255-56455, Pariz 22012 do 22212, Praga 16698-16778, Zürich 109530 do 109830, Madrid 558.

Beograd, 12. junija. Amsterdam 2270-2276, Berlin 1343-1346, Dunaj 79250-79550, London 27419-27489, Milan 29444-29644, Newyork 56255-56455, Pariz 22012-22212, Praga 16668-16748, Curih 109530-109830.

Dunaj, 12. junija. Amsterdam 28646, Atene 92313, Beograd 1259, Berlin 16861, Bruselj 9897, Budimpešta 12411, Bukarešta 423, London 3459, Madrid 7250, Milan 372550, Newyork 71120, Pariz 2786, Praga 210702, Sofija 51510, Stockholm 19075, Kopenhagen 19035, Varšava 7968, Curih 13822.

Curih, 12. jun. Beograd 91225, Pariz 20165, London 250475, Newyork 515, Bruselj 7175, Milan 2695, Madrid 52, Amsterdam 20725, Berlin 12205, Dunaj 7235, Sofija 373, Praga 1525, Varšava 5775, Budimpešta 9005.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 12. junija. Državni papirji: 7% inv. pos. 86-8625 (86), vojna škoda ar. 40950 do 41050 (410-41050), kasa 40950-41050 (410), dec. 410-41250 (411), 4% agr. obv. 48

do 550 (4850), 7% Bler 8025-81, 8% Bler 9025-9050, 7% pos. hipot. 82-83 (83), Begluške 6475-6575. — Banke: Hrvatska 50 do 60, Prastedion 950-960, Union 167-170, Jugo 68-6850, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna banka 6600 d., Srbska 191 d. — Industrija: Šečera Osijek 245 do 25250, Trboveljska 225-23250, Slavonija 200 d., Vevče 190 d. — Nar. šum. 25 d., Gultm. 121-124, Danica 70-75, Drava 235-236, Nar. mlin. 17 blago, Isis 45-50, Dubrovačka 300-330, Jadr. plovidba 512 d., Oceanija 190 d.

Beograd, 12. junija. 7% inv. pos. 86, 7% Blaire 8675-87875, 8% Blaire 9050, 7% pos. hip. b. 82-82125, 6% begl. obv. 6525-6575, lolačne srečke 20, vojna škoda 409-411, Narodna banka 7000-7100.

Dunaj 12. junija. Bankvereina 15, Dunav-Sava-Adria 1250, Prioritele 9375, Trbovlje 2725. Notacije naših državnih papirjev v inozemstvu London, 12. junija. 7% Blaire 7950-8025. Newyork, 12. junija. 8% Blaire 8850-90, 7% Blaire 7950-8050, 7% pos. drž. hipot. banke 78-8050.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca stalna, brez prometa.

Novi Sad, 12. junija. Pšenica: baška potiska šlep, gornjebanatska 18750-19250, ostala neizpremenjena. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 4 vagoni, kuzuza 4, moka 6, otrobi 1 vagon. Tendenca: neizpremenjena.

Sombor, 12. junija. Pšenica: baška potiska šep 80 kg 190-195, baška okolica Sombor 78-79 kg 16250-16750. — Oves: baški 155 do 160, sremski, slav. 165-175. — Otrobi: pšen. baški 105 do 110. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca: mirna. Promet: 7850 vagonov.

Budimpešta, 12. junija. Tendenca: neodredjena, promet: ograničen. Pšenica: jun. 1458 do 1460 (1458-1460). Kuzuza: jul. 1381-1385 (1381-1382), avg. 1384-1388 (1384-1386), maj 1180-1190 (1190-1194).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendencia slaba, brez prometa.

Sport

Hitrecovo moštvo v Ljubljani

Jutri bomo zopet imeli priliko, da vidimo v Ljubljani simpatične akademike iz Zagreba. V sportnih krogih je splošna navada, da imenujejo moštvo po največji individualnosti v njem. Ta mož je v Haškovi enajstorici Hitrec in po njem je dobilo moštvo svoje ime. Hitrec je produkt Haškove šole. Ze kot junior je pokazal izvanredne sposobnosti in je kaj kmalu prišel v prvo moštvo. Izmed vseh naših reprezentativcev je bil Hitrec gotovo najmlajši, ko so ga poklicali, da zastopa državne barve. Je brez dvoma najpopularnejši igralec Zagreba in morda v Jugoslaviji.

Lastnosti Haška so predobro znane, da bi jih še enkrat naštevali. Kljub krasni igri pa Hašk ne zavzema v ligi onega mesta, ki mu po znanju pripada. Zavzema predzadnje mesto v tabeli z eno točko. Ako hoče poseči v boj, ki bo odločil prvo tri plasirane, ki bodo tekmovali iz naše lige v ožjem državnem prvenstvu, mora jutri zmagati, ker je njegovo srečanje z Ilirijo ravno polovica vseh liginih tekem, t. j. 5 tekem. Ilirija nujno potrebuje točk, ako noče ostati na zadnjem mestu. Na domačih tleh jih je lažje pridobiti. V interesu slovenskega sporta je, da popravi Ilirija blamažo, ki jo je doživela v Splitu.

Tekma se prične ob 1730, predtekma Ilirija rez.: Etan ob 18.

Tekma sodi g. Nedoklan (Split).

Državno prvenstvo v plavanju

Ze ob priliki izredne skupščine JPS smo poročali o zaključkih glede državnega prvenstva v plavanju.

Juniorско prvenstvo se bo vršilo 1. in 2. avgusta na Sušaku v naslednjih točkah:
Juniorji: 50 m, 200 m in 4 x 50 m prosto; 100 m prsno, 100 m hrbtno, 3 x 100 m mešana štafeta (prсно, hrbtno, prosto).
Skoki: 4 poljubni.

Waterpolo: po kombiniranem cup in točkinem sistemu.

Juniorke: 50 m, 100 m in 4 x 50 m prosto; 100 m prsno, 100 m hrbtno, 3 x 100 m mešana štafeta.

Skoki: 4 poljubni.
Seniorsko prvenstvo se bo vršilo 8. in 9. avgusta v kopališču Ilirije, dočim bodo skoki 3. in 4. avgusta v Karlovcu.

Seniorji: 100 m, 400 m, 1500 m in 4 x 200 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrbtno, 3 x 100 m mešana štafeta.

Skoki: identični s skoki, ki so odredjeni za evropsko prvenstvo v Parizu. Službeno jih bo v kratkem objavil JPS.

Waterpolo: igra se po kombiniranem cup sistemu.

Seniorke: 100 m, 400 m in 4 x 100 m prosto; 100 m hrbtno, 200 m prsno, 3 x 100 m mešana štafeta.

Skoki: identični skoki, ki so odredjeni za evropsko prvenstvo v Parizu.

Prijave je poslali najkasneje do 18. julija opoldne na generalni sekretarij JPS. Taksa (prijavnina) za poedino točko poedince znaša 10 Din, za moštvo 30 Din. Taksa mora biti poslana obenem s prijavo. Prijave, ki ne bodo dosegle do navedenega roka, ne bodo v nobenem slučaju upoštevali.

Tekmovalni dres mora biti po pravilih FINA za evropsko prvenstvo v Parizu 1931, točen opis bo naknadno objavljen. Vsak klub more prijaviti za posamezne točke največ 4 plavca ali skakače in 2 moštvi.

V waterpolu smejo sodelovati vsi redni člani JPS-a. Lanska prvo in drugo plasirana kluba igra v zadnjem kotu na točke z kluboma, ki sta zmagala v predločih kolih po cup sistemu. Kluba, ki sta izgubila v predločnem kotu po cup sistemu, igra medsebojno še eno tekmo za 5. in 6. mesto.

Zrebanje bo v četrtek 23. julija ob 20. v restavraciji »Lovački rog« v Zagrebu.

Mariborski sport

Sportni razpored

V soboto, dne 13. junija:

Na igrišču ISSK Maribor: Ob 1330: SK Zelezničar, Vel. Beckerek : SK Zelezničar, Osijek. (Sodnik g. Jančić).

Ob 15: Zel. SK Hermes, Ljubljana : SK Zelezničar, Niš. (Sodnik g. Nemeč).

Ob 1630: SK Zelezničar, Sarajevo : SK Zelezničar, Maribor. (Sodnik g. Bergant).

Ob 18: SK Zelezničar, Zagreb : SK Zelezničar, Subotica. (Sodnik g. Vesnaver).

Na veradni pivovarne Union: Ob 22: nadaljevanje mednarodnih rokoborb.

V nedeljo, dne 14. junija.

Na igrišču SK Rapida: Ob 8: damski lahkoatletski miting.

Skozi mariborske ulice: Stafetni tek za »Shelov pokale«. Start ob 11. v Koroševi ulici; cilj na Trg Svobode.

Na igrišču ISSK Maribor: Ob 1430: prijateljska nogometna tekma SK Rapid mlad. : SK Zelezničar mlad.

Ob 16: Glavna zmagovalca nogometnega tekmovanja prejšnjega dne. (Sodnik g. Ermenc).

Ob 18: Reprezentanca železničarskih klubov : SK Zelezničar, Maribor. (Sodnik g. dr. Planin-

Restavracijo „Pod skalco“

Novost! v Ljubljani, Mestni trg 11 Novost!

vodi sedaj bivši beograjski restavrater. Uredil jo je po domačem in beograjskem sistemu. V njej se pripravljajo in dobivajo ob vsakem času vsakovrstna jedila domače, srbske in dunajske kuhinje kakor tudi čevpčiči, različni in vse druge srbske specialitete. V restavraciji se sprejemajo stalno abonenti. Pripravljajo se večerje po naročilu, ob sobotah in nedeljah se dobivajo jagnjaci in odojke na ražnju. Družstva in korporacije imajo znaten popust. Klubom sta na razpolago dve sobi. — Za obilen obisk se cenjenemu občinstvu priporoča in beiči z odličnim spoštovanjem 1433 restavrater

Razpis

Razpisana je služba občinskega tajnika v Loškempotoku srez Kočevje.

Prošnje z dokazili dosedanjega službovanja naj se pošljejo do 20. junija t. l. županstvu. Za službo imajo prednost, ki so obenem organizisti. Oseba zglasitev se za enkrat ne želi. Plača in dohodki po dogovoru. 1426

Makulturni papir

se poceni proda
Na razpolago večja količina
Naslov pove uprava Jugoslavana

Tvrška Jugoslov. elektrotehnična d. d. Brown Boveri

sporočamo cenjenim odjemalcem, da je z današnjim dnem preselila svojo pisarno, skladišče in delavnico na

Dunajsko cesto št. 12 (Mathianova hiša) 1432

Obenem sporočamo, da smo izpopolnili naše skladišče ter povečali in moderno preuredili naše delavnice, tako, da bomo v vsakem oziru lahko popolnoma vstregli vsem željam naših cenjenih odjemalcev.

Radio

Ljubljana, sobota, 13. junija. 11.45 Otroška ura; Pravljičice. 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Dr. L. Campa: Časnik in časnikarstvo. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina. 20.00 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka (zaključno predavanje). 20.30 Dr. K. K. M. Pevec: Uvodno besedo govori dr. A. Dolinar. Pevske točke izvaja mešani zbor »Ljubljane«. 21.30 Prenos z Bleda. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, nedelja, 14. junija. 9.00 Jože Okorn: O čebelarstvu. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje, g. dr. R. Tominec. 10.20 Ob 30letnici smrti pesnika Jos. Murina-Aleksandrova, predava A. Gornik. 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Pevski oklet »Društva rudniških nameštencev«. 12.30 Čas, poročila. 12.30 Plošče. 15.30 Koncert radovlj. pevskega okrožja (prenos z Jesenic). 17.00 Salonski kvintet. 20.00 Pevski koncert g. Sancina, opernega pevca. 21.00 Pojoča žaga, izvaja prof. Noč. 21.00 Prenos z Bleda. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Španska glasba (mandolina in kitara), igra brata Höfler. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 13. junija. 12.20 Kubinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Lep večer. 22.00 Novice. 22.15 Lep večer (dalje).

Zagreb, nedelja, 14. junija. 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Opoldansko zvonjenje. 12.05 Dopoldanski koncert. 12.30 Kubinja. 16.00 Sportni prenos. 18.00 Komorni koncert. 20.15 Poročila. 20.30 Koncert Radio orkestra. 22.00 Novice. 22.10 Plesna glasba.

Beograd, sobota, 13. junija. 11.30 Plošče. 12.35 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Popoldanski koncert. 18.00 Sport in delo. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Narodni napavi. 21.00 Pesmi in arije. 21.30 Saxofon. 22.00 Novice. 22.30 Balalajke koncert.

Beograd, nedelja, 14. junija. 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 10.30 Plošče. 12.30 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Zdravstvo. 17.30 Poljsko-jugoslovenske pesmi. 18.00 Violinski koncert. 20.00 Narodne s kitaro. 20.30 Drama. 21.30 Plošče. 22.00 Novice. 22.20 Po Evropi.

Praga, sobota, 13. junija. 11.30 Plošče. 12.30 Moraska Ostrava. 17.10 Plošče. 19.05 Poljudna glasba. 20.30 Igra. 22.25 Moravska Ostrava.

Praga, nedelja, 14. junija. 7.00 Kopališki koncert. 8.30 Prenos cerkvene glasbe. 9.00 Nabožna glasba. 9.35 Koncert. 10.30 Plošče. 12.05 Orkestralni koncert. 13.05 Plošče. 16.00 Brno. 19.00 Poljske pesmi. 19.25 Simfonični koncert. 21.00 Brno. 22.20 Prenos iz restavracije.

Razširjajte Jugoslavana!

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogotnik, Bohoričeva
ulica 5

Suhe gobe

kakor tudi sveže mlade za ulaganje kupuje
Proda Ljubljana

Kavarna

Restavracija

Klet

„Zvezda“

Dnevno koncert

tastnik Fr. in Roza

Krapeš, vulgo „Ziveli“

Ljubljana

762

Fotomeyer

Maribor, Gosposka ul.

39. - Vse foto-potreb-

sčine kakor aparati se

dajejo na obroke. Iz-

delava amaterskih slik

v 4 urah. 984

Foto

aparati

foto potrebščine

Kosmetika

Drogerija

Hermes

Ljubljana

Miklošičeva c. št. 50

Nogavice, roka-

vice, volne in

bombaž 468

najceneje in v volki

izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg

Gledališče

Frankov »Vzrok«
(Po prvi predstavi.)

Ko sem pred meseci prečital roman »Die Ursache«, sem imel rahel občutek, da Frank tega svojega zgodnjega dela ni napisal prav iz tiste zadnje, elementarne umetniške sproščeno-
sti in slasti, kakor je napisal, recimo, svoje »Bruder und Schwester« ali pa »Karl und Anna« — to zadnje sodijo za največjo mojstrovino sodobne nemške novelistik. Proletarec po poreklu in po duši, kar je Frank, je z živim naporom iskal sebe vrednega, sebi in vsemu pravičnega odnosa do človeka in družbe, pa je prehodil vse tiste prostore sveta, v katerih le-
žijo najtežji skladi življenja na dušah in na ljudeh, in se je povsod s srcem in s pestjo boril zoper vse, kar ubija in tišči, nazadnje pa je v sebi, v človeku in v svetu odkril vse tisto neznanstvo bogastvo in lepoto najpreprostejšega, najbolj skromnega človeškega dejanja in nehanja, ki je prav za prav zadnji smisel vsega našega obstanka in katerega iskanje in odkrivanje je najbrž prva in edina zapoved umetnika; zavoljo človeka so vse stvari, toda človek je na svetu najmanj znana, najmanj dognana reč — in le eno je potrebno: iskati ga in ga najti. V »Vzroku« je Frank sicer še ves na začetku svoje poti, obenem pa je vsaj v rahlem osnutku podal v njem že vso podobo težko, neusmiljeno zavozlane človeške usode sredi sveta, kakor je zame, zato in za vsakogar, ki živi.
V »Vzroku« je Frank dal družbi in okolju še tako podprt izraz, da ponekod prekriči intimite in človeka. Z njim je napisal protest proti vzgoji, kakor jo razume ta družba, protest proti justici, ki si domišlja, da se dajo vsi neskončno mnogovrstni primeri življenja ukleniti v paragraf, protest proti preziranju in nerazumevanju človeka, ob kakršnem skoraj sloni ta svet. »Vzrok« je drama mladosti in mladine, ki se upira in maščuje, in če je dveh najodličnejšima, najusodnejšima scenama v delu za pričo, za obtožena in za tožnika otrok, to ni samo brezpomena odrska gesta. V okviru socialnega protesta, v obraze oseb, ki stopajo v dejanje skorajda zares bolj kot predstavniki družbe in njenih razredov kakor pa v svojem zasebnem imenu, pa je Frank nagnel toliko iskrene umetniške resnice, da nas drama tudi odločeno nasilno zajame in pretrese in da se nam morilec in učitelj, mati in počestnica, enooki porotnik in vsi tudi vsak zase zdijo popolnoma resnični. Prizor v učiteljevi sobi, prizor med materjo in sinom-morilecem, prizori v ječi — to so momenti redke umetniške moči in človeške vrednosti.

Dramo je stavil na oder Ciril Debevec in z vpriporitvijo dosegel enega najčistejših uspehov letošnje dramske sezone. Dal ji je posrečeno podobo nekakšnega rahlo stiliziranega realizma in je tako našel dovolj toplega izraza za vse, kar je tankega in intimnega v delu, in za vse, kar je idejno agresivnega. Z diskretno odprtim prostorom je nazorno podčrtal ves težki smisel drame — nakazal je, da se tu ne godi tragedija enega človeka in enega doma, temveč tragedija družbe in sveta. Tako je uresničil vso silno zvezo med človekom, med osebami in stvarmi, vsi giba in senca, vsi zvoki in tišine so kričali eno samo pretresljivo resnico. — Kralj je igral morilca in njegova kreacija je bila nasilno mogena: pod podobo tega neskončno krivičnega trpljenja je mrlo sreč. Pri materi doma, zadnje minute pred poroto, v prizorih v ječi — tu je kralj storil dejanja, da takšnih ne pomnimo izlepa. V njem se nam večer za večerom odkrivajo nova neznanstva bogastva — izraza — kralj je umetnik izredne dragocenosti. Skrbnišek je dal staremu učitelju obraz tiste zlobne, svetu in stvarnem odtegnjene groznoti, ki obdaja ljudi te vrste skoraj z neko nadnaravno gloriolo, in je do dna pretresal in prepričal; enako močan je bil njegov državni pravdnik, mati Marije Vere je bila morda eden najlepših likov, kar smo jih prejeli od te fine umetnice. Nada Obereignerjeva je dala posestnici neko preprosto, zadržano, nevsiljivo resničnost; Obereignerjeva premore vsega, njen glas je toplo mehak in trpko temen, njena igra se ne peha na zunan, temveč osvaja sama iz sebe.

Izmed ostalih vlog (Medvedova, Lipah, Sancin, Cesar, Jerman, Kankler itd.) so napravili zlasti neposreden vtis, Zelenik kot enooki porotnik, Debevec kot zagovornik in pa Potokar, katerega ključar je bil za tega doslej premalo opaženega igralca nenavadno lep, svetel uspeh. Kot poseben uspeh režije in obeh najmanjših sodržnikov je treba posebej omeniti nastopa obeh malih solarčkov, izmed katerih je zlasti drugi fant na obeh mestih s čisto igralškimi sredstvi odločno pomagal do elekta.

»Vzrok« je zadnja novost v tej sezoni in po vsem pomenu za našo lepoto, svetlo obljubo za leto, ki se polagoma začenja pred nami.

Fri.

Levar gostuje v Zagrebu. Levar, ki je s svojo kreacijo starega Glemboja v znani Krleževi dramati dosegel v Ljubljani izreden uspeh, gostuje danes s to vlogo v zagrebškem Narodnem gledališču.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri večer.

Sobota, 13. junija: »Vzrok«. Red A.

Nedelja, 14. junija: Zaprt.

Ponedeljek, 15. junija: »Vzrok«. Red C. Poslednja predstava sezone 1930/31.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 13. junija: »Vijolica z Montmartra«, premijera. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 14. junija: »Vijolica z Montmartra«. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 13. junija ob 20. uri: »Evangeljniki« ab.

B. Kuponi.

Nedelja, 14. junija. Zaprt.

Službene objave

Razgласi kraljevske banske uprave

V. No. 424/36. 1635—3—3

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem in izvršitev gradnje uradnega in skladišnega poslopja ter 4 enakih uradniških dvodružinskih stanovanjskih hiš carinarice na Rakeku na novo

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 1. julija 1931 ob 11. uri dop.

v sobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravniških stroškov dobivajo med uradnimi urami v sobi št. 27.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša 2,706.318'41 dinarjev.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razgласa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razgласni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani dne 6. junija 1931.

Razgласi sodišče in sodnih oblastev

C 56/31—1. 1638

Oklic.

O tožbi: Hranilnice in posojilnice na Blokah, r. z. z. n. z., zoper neznanokje bivačnega Zakrajšek Jožefa, posestnika iz Mrmorovega hšt. 2, zaradi 5000— Din s prip., bo ustna razprava dne 18. julija 1931 ob devetih.

Toženčev skrbnik je Žnidaršič Alojzij, posestnik iz Loža.

Okrajno sodišče v Ložu, dne 9. junija 1931.

E 48/31—15. 1643

Dražbeni oklic.

Dne 2. julija 1931 ob desetih dop. bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 12 dražba nepremičnin: njiva v Gornjem Obrežu, parcela št. 174/1, zemljiška knjiga Gornji Obrež, vl. št. 51.

Cenilna vrednost: 4769 Din; najmanjši ponudek: 3179 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiati sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. II., dne 21. maja 1931.

Popravek.

V dražbenem oklicu E 8445/30—9, objavljenem v »Jugoslovanu« dne 30. maja t. l., je pomotoma izostal stavek: Najmanjši ponudek znaša Din 2302— (zemljiška knjiga k. o. Brezovica, vl. št. 1118).

T 2/19—48. 1631

Uvedba postopanja za razvezo zakona.

Hladnik Anton, rojen 9. junija 1883, posestnik v Vadičah št. 3, občina Kovor pri Kranju, je bil s ts. sklepom z dne 30. oktobra 1919 proglašena za mrtvega.

Po predlogu njegove žene Katarine roj. Janc iz Vadič št. 9 pri Kovorju, se uvede postopanje za razvezo zakona, ki sta ga sklenila Hladnik Anton in Katarina Janc po r. k. obredu v župni cerkvi v Kovoru dne 24. novembra 1913.

Komur je kaj znanega o usodi Hladnika, naj to javi podpisnemu sodišču ali pa g. Hibšerju Ivanu, sodnemu poduradniku v Ljubljani, ki se s tem postavlja za branilca zakonske vezi.

Po 15. juniju 1932 se bo po ponovnem predlogu sklepalo o predlogu na razvezo zakona.

Deželno sodišče v Ljubljani odd. V., dne 28. maja 1931.

T 38/31—2. 1632

Uvedba postopanja za proglašitev mrtvim.

Sajovic Janez, rojen 25. decembra 1879 v Vliševku, pristojen v Šenčur pri Kranju, poročen z Jenko Marijano, naposled gostilni-

čar v Zg. Siški št. 32, je v sredi julija 1920 neznano kam izginil in ni od takrat nikakega sledu za njim.

Ker je potemtakem smatrati, da bo nastopila zakonita domneva smrti v smislu § 24, št. 1 o. d. z., se uvaja na prošnjo žene Sajovic Marijane postopanje za proglašitev mrtvim in za razvezo zakona ter se izdaja poziv, da se o pogrešanju poroča sodišču ali s tem postavljenemu skrbniku, gospodu Hibšerju Ivanu, sodnemu poduradniku v pok. v Ljubljani.

Sajovic Janez se poziva, da se zglesi pri podpisnem sodišču ali drugače da kako vest o sebi.

Po 1. juniju 1932 bo sodišče na vnovično prošnjo odločilo o proglatitvi mrtvim.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. V., dne 22. maja 1931.

Konkurzni razgласi

S 6/31—2. 1647

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Oslag Mire, trgovke v Mariboru, Glavni trg 17. Konkurzni sodnik dr. Kovča Fran, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru. Upravnik mase Šostarič Ivan, trgovec Maribor, Aleksandrova cesta. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 84, dne 22. junija 1931 ob desetih.

Oglasitveni rok do 11. julija 1931. Ugotovljeni narok pri imenovanem sodišču dne 20. julija 1931 ob desetih.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 9. junija 1931.

S 7/31—2. 1646

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Koren Franja, pekoveškega mojstra v Mariboru, Smetanova ulica 51. Konkurzni sodnik dr. Kovča Fran, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru. Upravnik mase Fabjan Anton, višji davčni upravitelj v pok. v Mariboru. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 84, dne 22. junija 1931 ob enajstih.

Oglasitveni rok do 11. julija 1931. Ugotovljeni narok pri imenovanem sodišču dne 20. julija 1931 ob enajstih.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 9. junija 1931.

Razgласi raznih uradov in oblastev

Štev. V 555/2. 1651

Razglas o licitaciji.

Razglas št. 555/1 z dne 2. junija 1931, s katerim se je razpisala na dan 27. junija 1931. II. javna ofertna licitacija za oddajo del za gradnjo mostu čez Temenico v Poniškval v km 5'63—8'12 drž. ceste št. 2, se razveljavi.

Za oddajo navedenih del se razpisuje ponovna I. javna pismena ofertna licitacija na dan 3. julija 1931. ob enajstih

v sobi št. 7 sreskega načelstva v Novem mestu.

Podrobni pogoji za udeležbo na licitaciji so navedeni v prvotnem razgласu o I. licitaciji.

Jurija grofa Thurnskega ieklarna na Ravnah d. d. Guštanj-Ravne.

Račun bilance dne 31. decembra 1930.

Aktiva	Din	Pasiva	Din
Nepremičnine	2,511.678'33	Delniška glavnicca	14,000.000'—
Stroji in naprave	7,761.164'02	Upniki	17,923.973'53
Zaloge	10,413.841'79		
Blagajna	219.349'39		
Dolžniki	10,322.950'17		
Kavcije	743'50		
Saldo izgube	694.266'33		
	31,923.973'53		31,923.973'53

Dati Račun izgube in dobička dne 31. decembra 1930.

Dati	Din	Imeti	Din
Prenos izgube iz leta 1929	685.847'15	Saldo računa blaga	1,475.810'18
Obresti in eskompt	1,469.503'78	Izguba leta 1930	8.409'18
Dvomiljve terjatve	14.715'68	Prenos izgube iz l. 1929 685'847'15	694.256'33
	2,170.066'51		2,170.066'51

1648

Upravni svet.

taciji z dne 25. aprila 1931 št. 555, objavljene med službenimi objavami v dnevniku »Jugoslovan« št. 99 od 29. aprila 1931.

Sresko načelstvo v Novem mestu, dne 10. junija 1931

*

Št. 112/pr.-1931.

1650

Razpis službenih mest.

Na podlagi pooblastila ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 26. maja 1931 S. br. 9729 razpisuje uprava bolnice za duševne bolezni Ljubljana-Studenec

2 mesti uradniških pripravnikov

s kvalifikacijo po § 45. odst. 2. zakona o uradnih (Službeni list z dne 15. aprila 1931 kos 25) in s prejemki, ki jih določa § 23, odst. 2., tega zakona.

Pravilno kolkovane in po določilih § 3 zakona o uradnih opremljene prošnje je vlagati pri upravi bolnice za duševne bolezni Ljubljana-Studenec v Ljubljani, Poljanski nasip 52

do 18. junija 1931.

Uprava bolnice za duševne bolezni Ljubljana-Studenec v Ljubljani, dne 30. maja 1931.

*

1615 3—3

Razglas o licitaciji.

Zupanstvo mesta Brežice razpisuje za oddajo del pri zgradbi uradnega poslopja za sresko načelstvo v Brežicah javno pismeno ponudbeno licitacijo, ki se bo vršila na dan

30. junija 1931. ob enajstih

v mestni posvetovalnici v Brežicah. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravniških stroškov Din 120'— dobe med uradnimi urami v občinski pisarni v Brežicah.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša:

1. zidarska dela	Din 467.134'91
2. tesarska dela	" 107.321'99
3. ključavničarska dela	" 43.835'72
4. krovška dela	" 18.017'84
5. kleparska dela	" 22.696'15
6. mizarška dela	" 90.260'—
7. steklarska dela	" 12.016'85
8. pleskarska dela	" 27.437'80
9. slikarska dela	" 19.429'12
10. pečarska dela	" 27.620'—
11. vodovodno inštalacijska dela	" 25.946'10
12. parketna dela	" 11.506'50
13. tapetniška dela (plat. zastori)	" 9.030'—
14. elektrotehnična dela	" 21.253'35

Skupaj . . . Din 903.506'33

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razgласa o licitaciji v »Službenih novinah« in razgласa, ki je nabit na uradni deski obč. urada v Brežicah.

Zupanstvo mesta Brežice, dne 6. junija 1931.

Razne objave

1649

Objava.

Izgubil sem odpustnico št. 1 mešane osnovne šole v Borovnici z dne 28. aprila 1920. leta na ime Borštink Jože, Dol št. 8, p. Borovnica.

Proglašam jo za neveljavno.

Borštink Joško, s. r.

*

E. M. Remarque:

113

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate. Ponatis, tudi v izvlečku, prepovedan.)

Zagrabil sem kopico knjig in jih vrgel proti grabečim rokam, »ročno granato, Ludvik!« sem stokal. Pograbil sem akvarij s stojala ter ga zagnal v vrata, da se je z velikim ropotom razbil — toda oni tam se je samo režal in se mi bližal. Zalučal sem proti njemu omarico z metulji, gosli, zagrabil sem stol in tolkel ž njim po njem, ki se mi je režal, klical sem »Ludvik! Ludvik!« Vrgel sem se na tisto strašno postavo, ubežal sem skozi vrata. Stol je zaropotal, divjal sem proč, za menoj pa klici, prestrašeni klici, toda vedno močnejše, vedno bližje za menoj, je bilo sopeče hreščanje; sledil mi je, drvel sem po stopnicah, on je ropotal za menoj; priteklo sem na ulico, toda na svojem tilniku sem čutil zopet njegovo poželjivo dihanje; bežal sem, hiše so se majale. »Pomoč! pomoč!« Trgi, drevesa, krepilji na moji rami; dotekel me je, rjovel, tulil sem, spodtaknil sem se, uniforme, pesti, besnenje, bliski in zamolklo udarjanje mehkih sekir, ki so me pobile na tla —

PETI DEL.

I.

So minula leta? Ali samo tedni? Ko megla, ko daljno neurje visi preteklost na obzorju. Bil sem dolgo časa bolan; vedno, kadar je pojenjala mrzlica, se je sklanjal nad menoj skrbni obraz moje matere. Potem se me je polasčala mehka utrujenost, ki je prepodila vso trdoto; bedede spanje, v katerem so se raztopile vse misli; medla vdanost tihemu planju krvi in solnčni toploti —

Travniki se leskečejo v blesku poznega poletja. V travi ležim — bilke so mi nad obrazom; pripogibajo se, one so življenje, ker ničesar drugega ni ko rahlo zibajne v ritmu vetra. Na onih mestih, kjer raste sama trava, tam ima veter rahel, sirenski ton, podobno tonu kose od neke daleč; — na onih mestih, kjer raste kislica, tam je njegov ton zamolkel in globok. Povsem miren mora biti človek delj časa in prisluskovati mora, če hoče zajeti te glasove.

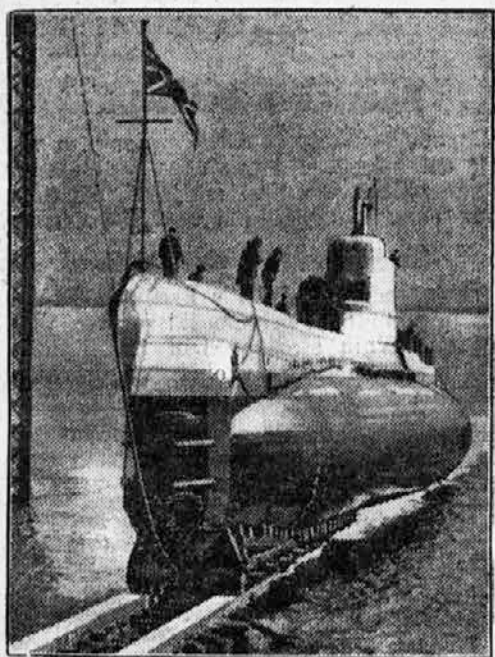
Tišina oživi. Na lateh kislice sede tesno skupaj muhe, ki imajo črna, rdeče pikasta krila, ter se zibljejo z bilkami sem in tja. Nad deteljo brečče čmrlji, podobni majhnim zrakoplovom; polonica pleza sama zelo vztrajno do najvišjega vrha visoke travnate bilke.

Mravljica je dosegla moje zapestje in izginila v tunelu rokava. S seboj vleče kos suhe trave, ki je

mного daljši od nje. Na svoji koži čutim rahlo draženje in ne vem, ali je to od mravlje ali od travnate bilke, da se vleče po moji koži nežen trak življenja, ki ugaša v majhni zoni. Potem zapiha veter v rokav, takrat občutim, da je vse božanje ljubezni nekaj surovega proti temu dihu na koži.

Krešič — železno-svilnato se bleščeč ko star obložek na stolpu — se prikaže z zakrivljenimi, guga-jočimi se trepalnicami iz travnate džungle. Priplazil se je do mojega sukniča in začel brez obotavljanja plezati po njem. Brez strahu preprečka tuji svet podloge sukniča ter se vzpenja po predgorovju rokavov do prsnih višin. Zanj sem grič v travi, grič z odrastki in majhnimi prepadi, čez katere pleza brez strahu.

Metulji se zatekajo do mene. Tako vdani so vetru, ko da plavajo na njem bela, zlata jadra nežnega ozračja. Na cvetju se pomude, in naenkrat, ko sem dvignil oči, sem zagledal dva, ki sta sedla na moje prsi. Eden je bil podoben rumenemu listu z rdečimi pikami, drugi je bil razprostrt in je imel na globoko temni, zametasti rjavini kril vijolčne pavove oči. Ko odklovanja, ko redovi poletja so ti metulji. Dihal sem zelo rahlo in počasi, vendar so se ob mojem dihanju majale njiju krila; — ostala sta vendar na meni. Jasno nebo se je vznášalo za travami, na mojem čevlju pa je stala libela z brinčočimi krili.

Potopljena angleška podmornica

Angleška podmornica »Poseidon« se je te dni potopila pri Vej-haj-veju v Vzhodni Aziji. Na potopljeno podmornico je našlo smrt tudi več mornarjev, ki jih niso mogli več rešiti. — Na sliki vidimo drugo angleško podmornico, »posestrimo« potopljene podmornice, kako jo spuščajo v morje. Obe podmornici sta bili enako veliki in zgrajeni na isti način.

Zgodovinski dokumenti — papir za zavijanje

»Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: »Na trgu sultana Ahmeda, kjer otožno sameva nekaj nekdanjih vladnih palač, se je ustavilo nedavno lepo število vozov, na vozove pa so začeli nakladati težbe zaboje in velike vreče, ki so jih nosili iz nekdanjih vladnih poslopij. Ko so bili vozovi natovorjeni, so krepki bivoli potegnili vozove na bližnji kolodvor. Ta stvar ni nič nenavadnega. Spotoma pa se je nekaj starih vreč pretrgalo, iz vreč pa so začeli padati stari papirji. Ko so pa ravno iz šole odhajajoči učenci to opazili, so jo takoj ubrali za vozovi in so začeli pobirati iz vreč na tla padajoče zvezke in papir; kar pa so nabrali, so nesli v šolo pokazat svojemu učitelju. Učitelj pa je bil slučajno dober zgodovinar in lahko si mislimo, kako se je mož začudil, ko je spoznal, da so mu učenci prinesli stare dokumente velike zgodovinske važnosti. Med drugim so se nabajali med najdenimi papirji zapiski o obleganju Dunaja leta 1683. in še nebroj drugih važnih zgodovinskih dokumentov.

S takimi dokumenti natovorjene vozove so pa med tem pripeljali na kolodvor in jih odpravili v Bolgarijo. Učitelj je nato celo zadevo objavil v časopisih. Oblast je uvedla preiskavo, preiskava pa je dognala, da tu ne gre za nikako tatvino, ampak za čisto pravilno kupčijo. V arhivih je namreč začelo primankovati prostora in zato so sklenili, prav stare listine prodati za — makulaturo (za star papir). Med to makulaturo pa je bilo res silno mnogo zgodovinskih dokumentov neprecenljive vrednosti. Tu so bili n. pr. zapisniki o ljudskem štetju, ki ga je bil odredil za celo turško državo od Ogrske do Arabije sultan Soliman, dalje nad 2000 dokumentov o raznih duhovnih ustanovah, vsak tak dokument pa cenijo na 1000 turških dinarjev. Razumljivo je torej, da se je turških učenjakov polastilo veliko razburjenje in kakor trdijo, bo prišla cela zadeva tudi v turškem parlamentu na dnevni red.

Uradni krogi, ki so dokumente dali odpeljati, trdijo sicer, da se je stvar zgodila pomotoma, češ da so oni zgodovinsko važne dokumente odbrali, potem pa se je vse zopet zamešalo. Carigradsko časopisje pa te trditvi ne verjame, ampak trdi, da so gospodje omenjene dokumente namenoma prodali Bolgarom. Bol-

gari so se baje že dolgo zanimali za te dokumente in bolgarski zgodovinarji so že leta in leta stikali po turških arhivih. Tudi nekega bolgarskega generala so opazili v Carigradu, ki se je silno zanimal za arhive. To smatrajo carigradski listi z dokaz, da gre tu tudi za politično važne dokumente, ki so sedaj prišli v bolgarske roke.

Jurij Stephenson — poštenjak

Te dni slavijo Angleži 150-letnico rojstva Jurija Stephensona, ki je zgradil prvo vporabno železnico.

Jurij Stephenson pa ni bil samo znamenit iznajdatelj in inženjer, ampak je bil tudi velik poštenjak. To dokazuje sledeči dogodek iz njegovega življenja:

Ko se je upravni svet prve železniške družbe posvetoval o tem, kakšne tračnice naj naroči, ali iz litega ali iz kovanega železa, je rekel Stephenson: »Moja vest mi ne dopušča priporočati vam lite tračnice, čeprav imam sam patent na njihovo izdelovanje in bi lahko zaslužil na ta način nekaj tisoč funtov. Svetujem vam, da ne naročite nitj ene lite tračnice, kajti te trajajo le kratek čas in jih je treba vedno popravljati. Priporočam vam pa kovane tračnice, čeprav so še enkrat dražje. Mi jih rabimo v Killingworthu že 14 let, pa so še vedno dobre.«

Moderni direktorji in bankirji pa ravnavo drugače. Ko so nekega bankirja vprašali, komu v korist on dela, je rekel: Najprej gledam, da zaslužim jaz sam, potem pride na vrsto predsednik upravnega sveta, potem ne pride dolgo nič, nazadnje pa pridejo na vrsto tisti, ki nam zaupajo svoj denar.

Rusi so bili vedno kavalirji

Zanimive izjave hotelskega vratarja v Monte Carlu.

Biti hotelski vratar v Monte Carlu, kjer se shaja ves bogati ali pa pustolovski svet, ni kar tako. Ti ljudje so večinoma zelo izobraženi, imajo najtinejše manire (mnogo jih je, ki so bili prej častniki itd.), imajo pa dostikrat tudi precej več denarja kot pa razni »imenitni« gosti, ki jim strežejo z globokimi pokloni.

Nekega takega vratarja je obiskal podjeten in radoveden časnikar in oba gospoda sta bila kmalu v najlepšem pogovoru. Vratar je pripovedoval med drugim tudi o navadah in razvah različnih gostov in je rekel:

»Človek na našem mestu mora ljudi silno dobro poznati, če se hoče oddržati na površju. Neverjetno je namreč, na kakšne načine hočejo ljudje priti do denarja. Jaz sem tukaj v službi že 29 let in se še dobro spominjam na tiste čase, ko je bilo največ gostov iz Rusije. To so bili

lepi časi. Danes pa Rusov ni več. Vsi Rusi so bili veliki kavalirji in če se je kedaj pripetilo, da je kakšnemu Rusu zmanjkalo denarja in se je v zadregi moral obrniti na koga izmed nas, je vedno dobil denarja kolikor ga je hotel, ker smo vedeli, da bomo dobili svoj denar nazaj in pa še bogato nagrado.

Najslabše manire imajo povprečni Amerikanci. Enkrat je stanoval pri nas neki gospod iz Chikaga. Igral je vsak dan, dokler mu ni zmanjkalo denarja. Ko je bil suh, se je obrnil na našega ravnatelja za posojilo, toda toliko, kakor je zahteval, mu nismo mogli dati. Amerikanec je zato kar podivjal; končno pa sem mu dal še jaz 400 frankov. Zaigral je še ta denar, potem pa je izginil, ne da bi bil poravnal račun. Pustil pa nam je svoje stvari in mi smo bili bogato odškodovani. Kake 3 ali 4 leta pozneje pa se je ustavljal pred našim hotelom avtomobil, iz avtomobila pa je izstopil — Amerikanec, ki je stopil pred mene, me pogledal, nato pa mi položil na mizo 5000 frankov. Rekel pa ni niti besedice in je tudi molče odšel.

Najbolj sitni gosti so po mojih izkušnjah Nemci; Francozi so »nobelci«, ravno tako tudi Angleži. Največji kavalirji pa so bili vedno Rusi...«

Guillermo Rubio

Neki ameriški policijski komisar je pomotoma ustrelil sina mehikanskega državnega predsednika. Sin je obiskoval šolo v Zedinjenih državah (v Kansas-u). Policijski komisar trdi, da sta imela Guillermo Rubio in njegov prijatelj pri sebi revolverje in da se njegovemu pozivu, naj obstaneta, nista odzvala.

Kako spijo živali

O spanju živali pripoveduje angleški prirodoslovec Woodward po lastnih opazovanjih to-le:

»Dosti živali je, ki imajo silno lahko spanje. Podlasice ne boš nikdar ujel, čeprav spi, in še manj zajca; tudi mačke, ki spe z odprtimi očmi, se zelo lahko in hitro prebude. Jež pa spi zelo

trdno in tudi smrči. Lisica spi jako rada zvija v klopčič; glavo si položi na sprednje noge, rop pa ima podvit do glave. Ptiči se oprimejo v spanju s svojimi krepkeljki vej, na katerih sede, tako trdno, da ne popadajo z vej. Najglobljiemu snu; zato se pozimi dostikrat pripeti, da tičem noge na veje primrznejo, če nastopi nenadoma hud mraz. Mnogo je pa tičev, ki hodijo spat tudi podnevi, a to navadno le v svoja gnezda; podnevi hodijo zlasti vrabci radi spat. Navadno pa se zabirajo tiči v gručah, predno grede spat, in se prav tesno tišče drug drugega, da jim je bolj toplo.

V ameriških prodajalnah kupujejo skoro same ženske

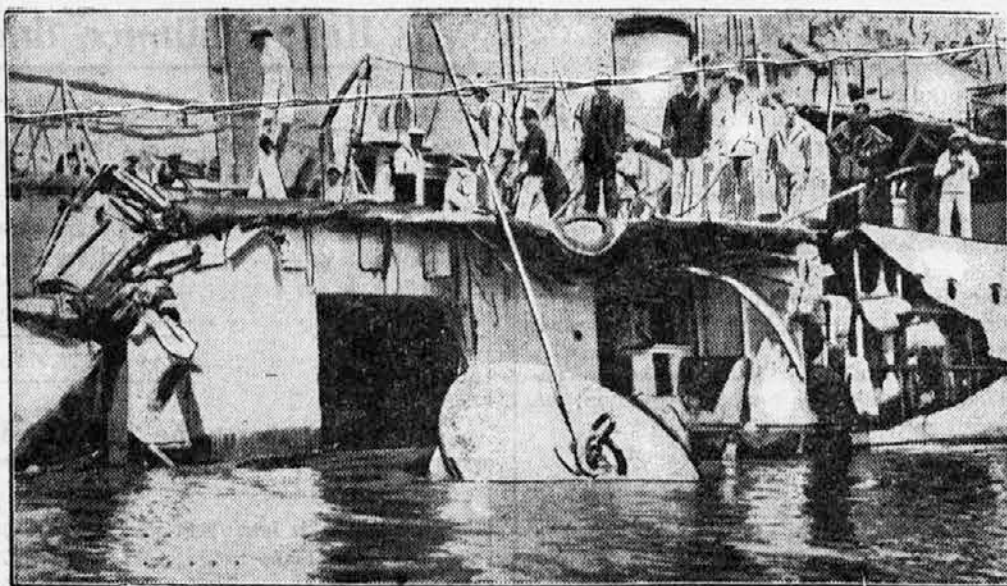
Nikjer na svetu ne kupujejo ženske toliko blaga kakor v Ameriki. Moški kupci so v ameriških prodajalnah zelo redek pojav, ker nimajo za nakup raznih potrebnih in nepotrebnih stvari niti časa niti veselja. Za ženske pa je takozvani »shopping«, t. j. ogledavanje blaga od prodajalne do prodajalne prava življenjska potreba.

V Zedinjenih državah so nakupile ženske pred velikim borznim polomom blaga za 170 milijonov dolarjev na dan! To je bil ogromen promet in zato si prizadevajo ameriški trgovci z vso silo, da zainteresirajo pred vsem ženske za svoje blago. Ženske kupujejo tem lažje ker dobivajo od svojih mož ves denar skupaj na ček ter s tem denarjem lahko gospodarijo kakor hočejo.

Dobre kupčije delajo namreč v Ameriki, kakor rečeno, le tisti trgovci, ki si znajo pridobiti ženske za svoje stalne odjemalke. To pa dosežejo s tem, da natančno opazujejo in proučavajo, kaj je ženskam všeč.

V tem oziru je zelo zanimiva zgodovina velike ameriške tvrdke Wanamaker. To tvrdko je ustanovil neki A. E. Stewart. Ta mož je zašel svojo trgovino s poldrugim dolarjem v žepu. Za 80 centov je nakupil razne drobnarije in je ponujal od hiše do hiše. Kupiti pa ni hotel nihče nič, tako da je moral vse blago vreči proč. Za ostanek je pa dobil drugo blago, toda pred nakupom je zopet hodil od vrat do vrat in skušal izvedeti, kaj ljudje žele. Takšno blago je nato nakupil in ga s skromnim dobičkom prodajal dalje. Te metode se je Stewart držal vse svoje življenje in plačeval celo vrsto agentov, ki niso imeli drugega posla, kakor d aso poizvedovali, kaj ljudje žele. Tik pred svojo smrtjo pa je prodal Stewart svojo trgovino, ki jo je bil začel s poldrugim dolarjem, Wanamakerju za 40 milijonov dolarjev!

Zato pa si prizadevajo ameriški trgovci tudi danes, v dobi težke gospodarske krize, da si pridobe v prvi vrsti naklonjenost žensk, kajti edino od ženske naklonjenosti pričakujejo poživitev trgovine in povečanje svojih dohodkov.

Dve francoski torpedovki sta trčili

Pri ponočnih vojaških vajah na severo-atrški obali sta trčili dve francoski torpedovki druga ob drugo. Ena torpedovka je močno poškodovana, dva mornarja pa sta bila težko poškodovana.

Humor

»Kako se mi prilega novi klobuk?«
»Najmanj za 25 let si videti mlajša...«